Published and distributed under permit No. 208 authorized by the Act of Oct. 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. By order of the president, A. S. Burleson, Postmaster General.

Največji slovenski tednik v Združenih državah

Izhaja vsako sredo.

Naročnina:
Za člane, na leto.....$0.96
Za nečlane.....$1.50
Za inozemstvo.....$2.00

NASLOV uredništva in upravništva:
1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Telefon: Canal 2487

GLASILO K. S. K. JEDNOTE

DELO — OFFICIAL ORGAN — IZOBRAZBA

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION

The largest Slovenian Weekly in the United States of America.

Issued every Wednesday

Subscription price:
For members, yearly..$0.96
For nonmembers.....$1.50
Foreign Countries....$2.00

OFFICE OF PUBLICATION:
1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

Telephone: Canal 2487

Entered as Second-Class Matter January 18, 1915, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the Act of August 24, 1912.

ACCEPTANCE FOR MAILING AT SPECIAL RATE OF POSTAGE PROVIDED FOR IN SECTION 1103, ACT OF OCTOBER 3, 1917, AUTHORIZED ON JUNE 22, 1918.

No. 49.—Štev. 49. Chicago, Ill., 10. decembra (December) 1919. Leto V. Volume V.

Razne vesti.

OKLIC.

Generalni konzulat SHS. v New Yorku opozarja s tem nekdanje državljane Avstro-Ogrske, a sedanje državljane rojene na ozemlju kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev na sledeče:

1. Da se ne obračajo za potne liste, "pose" na švedsko poslaništvo, niti na švedske konzulate v Združenih Državah, ker se takih potnih listov ne bo vpoštevalo v kraljestvu SHS. niti ne bo takih potnih listov generalni konzulat viziral.

2. Da se klonijo in da ne poslušajo nasvetov raznih brezvestnih agentov, ki silijo naše ljudi, da se obračajo na švedske konzulate in na švedsko poslaništvo za potne liste.

New York, N. Y., 2. dec. 1919.

M. J. Pupin,
generalni konzul.

Obleka za bedno mladino v Jugoslaviji.

Dne 2. t. m. se je zopet mudil v Chicagu major Gephart iz New Yorka, ki je bil več mesecev v Jugoslaviji kot zastopnik Hooverjeve administracije.

Major Gephart je pri tej priliki posetil tudi uredništvo našega lista ter je omenil, da bi rad poslal kot božično in novoletno darilo obleke in čevljev za 40,000 bednih otrok v Jugoslaviji. Vsak bi dobil par močnih zimskih čevljev, 2 para nogavic, 1 garnituro spodnje obleke, večji kos sukna za vrhnjo obleko; vse to bi veljalo $5.— ali $200,000 skupaj. To blago se bo razdelilo med najbolj revne in potrebne otroke v Jugoslaviji.

Vsled tega apeliramo na razna društva, tako tudi na posameznike, da naj kaj prispevajo v to svrho. Svote in doneske naj se blagovoli poslati še pred Božičem na: American Relief Administration, European Children's Fund, 115 Broadway, New York.

Major Gephart je bil nedavno odlikovan od vlade SHS. z redom sv. Save za njegovo požrtvovalno delo v korist bedne mladine v Jugoslaviji.

Vlada skuša urediti premogarsko stavko.

Washington, D. C. 8. dec. — Po dolgem odlašanju v zadevi občutne krize vsled premogarske stavke, je prišla Wilsonova administracija končno do zaključka, da je treba pri tem nekaj ukreniti kar bi se bilo lahko izvršilo že pred 14 dnevi.

Predsednik Wilson, dasiravno bolehen, se je osebno zavzel za uravnavo te stavke in sicer po zgledu bivšega preds. Roosevelta. Predsednik Wilson je izdal namreč oklic na vse premogarje da naj se vrnejo na svoja mesta, med tem ko bo posebna komisija vodila investigacije glede stavke. Ta komisija bo skušala ugoditi zahtevam premogarjev, tako tudi operatorjem. Pri tem se bo v prvi vrsti vpoštevalo nasvet delavskega tajnika Wilsona za 31 odstotno poboljšanje mezde.

Vlada je prišla dalje do spoznanja, da se ne more stavkujočih premogarjev postavno prisiliti zopet na delo; vsled tega bo ukrenila sedaj druge korake za dosego pobotanja. V obče je tukaj mnenje, da bodo premogarji odobrili 22 odst. poboljšanje plače; nikakor pa ne samo 14 odstotno, kakoršno je svetoval kurilni administrator Dr. Garfield.

Namen vladne administracije je, pregovoriti premogarje, da se vrnejo zopet na delo; med tem časom bo pa posebna investigacijska komisija uredila sporne točke med operatorji in premogarji. Naravno, da bo v tem slučaju cena premoga za nekaj poskočila, ker bi v nasprotnem slučaju premogarske družbe nikakor ne privolile povišanja plačilne lestvice.

Izjava predsednika premogarske zveze.

Indianapolis, Ind. 8. dec. — John L. Lewis, pomožni predsednik premogarske zveze (U. M. W. of A.) je imel zopet danes važno konferenco z ostalimi člani eksekutive te zveze na kar se je izrazil o premogarski stavki sledeče.

"Trdno sem prepričan, da bo stavka že jutri večer?! končana. Jaz bom priporočal, da naj stavkarji odobrijo tozadevne nasvete vlade, ki bodo po moji sodbi v resnici tudi sprejeti.

Konvencija premogarjev.

Indianapolis, Ind. 8. dec. — Od vseh strani Združenih držav prihajajo semkaj delegatje premogarske zveze, da bodo jutri odglasovali, za odobritev nasvetov vlade v svrho poravnave stavke. V kolikor se je zamoglo dosedaj dognati od strani teh delegatov, niso stavkarji nikakor zadovoljni s samo 14 odstotnim povišanjem; ampak bodo zahtevali več.

Danes se je posvetoval generalni zvezni pravdnik Palmer s predsednikom Lewisom ter tajnikom Greenom, glavnima uradnikoma premogarske zveze. Palmer je trdno prepričan da bo dosegel sporazum med stavkarji in operatorji.

Glavni pogoji za uravnavo stavke.

Danes je na potu semkaj Frank Farrington, načelnik komisije za sestavo nove plačilne lestvice. Farrington živi v Peoria, Ill.

V kolikor je bilo mogoče doznati glavne pogoje in točke za uravnavo premogarske stavke, so iste sledeče:

1) Premogarji bodo odobrili začasno 14. odst. povišanje mezde; med tem časom bo posebni investigacijski odbor uredil plačilno lestvico ter obelodanil dne 1. febr. svojo določbo.

2) Če se bo določilo več kot 14 odstotno povišanje plače, se bo isto štelo že od dneva, ko so pričeli premogarji zopet delati.

3) Sodnija mora ustaviti svoje postopanje napram 97 uradnikom premogarske unije.

4) Ugotovitev 30 urnega dela na teden kot minimalno časovno delo. Novo ceno mehkega premoga za prodajo bo določil kurilni administrator Dr. Garfield, na kar misli odstopiti od tega urada.

General Pershing obišče Chicago.

Dne 20. in 21. decembra bo general Pershing časten gost našega mesta. Ker sta ga občinski svet, tako tudi trgovska Zbornica že pred nekaj tedni povabila, da naj obišče drugo največje mesto v Združenih državah, se bo general Pershing odzval temu povabilu kakor gori označeno.

V Chicago dospe z devetimi častniki generalnega štaba dne 20. decembra zjutraj. Najprvo bo gen. Pershing posetil Fort Sheridan, kjer je velika vojaška bolnišnica za ranjence. Isti dan popoldne mu bo priredilo tukajšnja milica v počast veliko parado na Michigan Ave., zvečer bo pa slavnostni banket v Congress hotelu in patrijotično zborovanje v Auditorium gledališču.

Mirovna resolucija.

Washington, D. C. 4. decembra. Danes je predložil kongresnik Tinkham iz Mass. skupno resolucijo, na podlagi katere naj Združene države proglasijo konec vojnega stanja z Nemčijo. Ta točka je bila odglasovana z veliko večino in izročena odseku za tuje zadeve.

URADNO NAZNANILO.

IZ GLAVNEGA URADA K. S. K. JEDNOTE.

Kakor vse druge organizacije, tako je bila tudi naša Jednota lansko leto zelo prizadeta vsled influence in pljučnice. Izgubili smo veliko število članov in članic, za katere je bilo treba plačati izvanredno veliko svoto v pokritje posmrtnin. S temi izplačali padlo je solventno stanje 1918 pod ono iz leta 1917. Da bi se pa ta primanjkljaj kolikor mogoče pokril, določil je glavni odbor pri svoji seji meseca jan. 1919, da se razpiše v ta namen posebna doklada na vse člane in članice Jednote in sicer za dobo 13 mesecev. Odlok glavnega odbora se je uveljavil s 1. febr. t. l. in tako je bila od omenjenega dne dalje redno vsaki mesec razpisana posebna doklada na vse člane in članice, ki so pristopili pred 1. febr. 1919 h K. S. K. Jednoti.

Posebni asesment je bil zelo občutno breme za vsakterega, toda članstvo je to breme mirno prenašalo in redno plačevalo svoje asesmente.

Ker je bilo pa letošnje poslovno leto za K. S. K. Jednoto zelo povoljno; in ker bo vplačana posebna doklada od 1. febr. do 31. dec. t. l. znašala nekaj na $100.000.00; in ker bo s tem vsaj deloma pokrit primanjkljaj in ker so delavske razmere širom Amerike jako slabe in je težavno članstvu še nadalje plačevati posebno naklado, radi tega se službeno naznanja, DA POSEBNI ASESMENT PRI NAŠI JEDNOTI ODPADE z 31. DEC. 1919.

Vsled tega se prosi vsa cenjena društva, da blagovolijo to vpoštevati in da na sejah članstvu pojasnijo.

Za glavni urad K. S. K. Jednote:

JOSIP ZALAR, gl. tajnik.

Določitev armade v mirnem času.

Washington, D. C. 8. dec. — Hišni odsek za vojaške zadeve je danes odobril določbo, da mora šteti armada Združenih držav v mirnem času 300,000 mož in 18,000 častnikov. Število naše obrambne sile se je torej znižalo za 125,000 mož v primeri v prejšnjim številom.

Še bo treba čakati.

Washington, D. C. 8. dec. — Po dvatedenskem odmoru je imelo danes vrhovno zvezno sodišče zopet svoje zasedanje. Splošna je bila misel, da bo to sodišče vzelo najprvo v pretres, je li vojna prohibicija ustavna, ali ne? Vendar ni označeno sodišče o tej zadevi ničesar razpravljalo svoj prvi uradni dan; ta točka pride najbrže šele kasneje na dnevni red.

Ako vrhovno zvezno sodišče ne poda svoje izjave do 16. januarja, bo z istim dnem stopila v veljavo splošna suša ozir. prohibicija, ker je večina posameznih držav zanjo odglasovala.

1600 vagonov viske.

Louisville, Ky. 5. dec. — V našem mestu je pripravljenih na železnici okrog 1600 praznih vagonov za odpošiljatev viske, v slučaju če bo dne 8. t. m. vrhovno zvezno sodišče proglasilo vojno prohibicijo protiustavnim. Žganje se nahaja sedaj v velikih skladiščih pod vladnim nadzorstvom, ali bondom.

Huda zima v Montani.

Butte, Mont. 8. dec. V zgodovini našega mesta je bil danes najbolj mrzel decemberski dan, kajti toplomer je kazal 22 stopinj pod ničlo. Sličen mraz v tem času smo imeli dne 30. dec. l. 1915 z 19 stopinjami pod ničlo.

Položaj vsled pomanjkanja kuriva postaja v našem mestu vedno bolj kritičen.

Ženska volilna pravica v Severni Dakoti.

Bismarck, N. D. — V Severni Dakoti so se ženske potegovale za volilno pravico že od leta 1885; ta njih boj je pa sedaj končan s sijajno zmago. Dne 1. dec. je bil namreč sprejet tozadevni zakonski načrt v legislaturi z 102 proti 6 glasom; državna senatska zbornica je ta amendment že nedavno odobrila.

Severna Dakota je torej že 20. država, ki je sprejela postavo o splošni ženski volilni pravici.

Berger zopet nominiran za kandidata v kongresno zbornico.

Milwaukee, Wis. 8. dec. — Pri danes se vršeči primarni volitvi za 5. volilno okrožje je dobil socialistični kandidat Victor Berger 14,004 glasove, ali za 4722 več glasov, kot njegov tekmec Bodenstab. Posebne volitve se bodo vršile dne 19. decembra. Berger, kakor znano je bil že pri zadnjih volitvih izvoljen v kongresno zbornico; moral je pa to mesto opustiti vsled določbe kongresa, ker je svoječasno roval proti vladi. V obče je v tukajšnjih političnih krogih mnenje, da bo Berger zopet izvoljen. Vprašanje pa nastane, če bo njegovo izvolitev odobrila kongresna zbornica na podlagi njegovega nedavnega protipatrijotičnega postopanja.

Čuden vzrok samomora.

Council Bluffs, Ia. 4. dec. — Danes je spila 16 letna Mrs Katherine Allen skoro pol pinta strihnina iz vzroka, ker jo njen mož ni poljubil zjutraj, ko je šel na delo. Mlada Mrs Allen je bila poročena komaj 2 meseca.

4 letna deklica ustrelila svojo mater.

Council Bluffo, Iowa. 4. dec. — V naselbini Pisgah, Iowa se je odigrala danes žalostna družinska tragedija. 4 letna Irene Nuzum je iztaknila nekje nabasan samokres, s katerim je pomerila na svojo mater Mrs Jessie Nuzum z besedami: "Mati, jaz vas bom ustrelila." Otrok je res sprožil smrtonosno orožje, na kar se je mati zgrudila mrtva na tla.

Over the Top. — Do cilja bomo dospeli, če pridobi sleherni izmed nas enega novega člana(ico) za K. S. K. J.

Reško vprašanje in londonska pogodba.

London, 5. dec. — Diplomatične brzojavke med Londonom in Parizom v zadevi jadranskega vprašanja se izmenjavajo že tri dni. Zavezniki se boje, da nastane v Italiji resen politični preobrat vsled radikalnega, socialističnega gibanja in zato se jim mudi z rešitvijo vprašanja Reke, Dalmacije in Istre. Po zadnjih vesteh je d'Annunzio še vedno na Reki.

London, 5. dec. — Kakor se poroča iz Pariza, so ameriški, francoski in angleški mirovni delegatje sklenili, da se reši jadransko vprašanje na temelju londonske pogodbe, ki je bila tajno sklenjena med Anglijo, Francijo, Rusijo, in Italijo leta 1915. Tozadevni sklep je že predložen Italiji. Italijanske regularne čete bodo zasedle teritorij, ki je označen v londonski pogodbi in d'Annunzio izprazni Reko.

Washington, D. C., 5. dec. — V državnem departmentu so včeraj izjavili, da ameriška vlada še nima nobenega poročila o rešitvi jadranskega vprašanja.

D'Annunzijev polet v Ameriko.

Reka, 7. decembra. — Gabrijel D'Annunzijo se je izrazil napram nekemu poročevalcu "Associated Press", da namerava prirediti polet v Ameriko, v enem svojih aeroplanov; to bo pa izvršil Annunzio še le potem, ko bo reško vprašanje enkrat rešeno menda meseca februarja prihodnjega leta.

O tem poletu se je izrazil D'Annunzio sledeče: "Ko bo moj cilj glede Reke enkrat dosežen?, nameravam vprizoriti polet na Japonsko, od tam pa preko pacifiško morje v Ameriko. Vreme za tak polet ni sedaj ugodno; radi tega sem določil čas na mesec februar; naravno če bo tedaj Reka že v naših? rokah. (Ne boš še tako kmalu pihal laške polente v Reki! O. p. stavca.)

D'Annunzio je dalje omenil zastopniku "Associated Press," da nikakor ne namerava svoje ekspedicije raztegniti do Splita in celo do Ljubljane!? Pri tem je dal svojo "častno" bedo, da je njegova tozadevna izjava resnična.

Britanski poslanik v Belgradu.

Belgrad, 11. nov. — Novi britanski poslanik pri našem dvoru, Sir Alban Young je bil sprejet 12. novembra pri regentu v svečani avdijenci. Pri tej priliki je izročil svoje poverilnice. Sprejem se je izvršil z običajnimi ceremonijami. Pri avdijenci so bili navzoči namestnik ministra za zunanje zadeve dr. Mihajlo Gavrilovič, minister dvora Balugdžič, dvorni maršal polkovnik Damjanovič in vsi pribočniki.

Odhod finančne komisije v Ameriko.

Belgrad, 11. nov. — Finančni minister je dokončal priprave za odhod naše finančne komisije v Ameriko. Komisija ima nalogo, rešiti izredno važna finančna vprašanja.

Kongres pravoslavnih škofov.

Belgrad, 10. nov. — Kongres pravoslavnih škofov iz vsega kraljestva bo sklican na 3. decembra t. l. v Belgradu.

Novačenje v osvobojenih krajih.

Belgrad, 11. nov. — Kakor se govori, se je na seji ministrskega sveta sklenilo, da se v novoosvobojenih krajih čimprej izvede redno novačenje dveh letnikov. V Srbiji je to novačenje že dovršeno. Kadar se izvede tudi v novoosvobojenih krajih, bo vojno ministrstvo začelo odpuščati rezervniste prvega in drugega poziva. Pričakovati je, da se to izvrši do konca leta 1919.

Danska priznala kraljestvo SHS.

Belgrad, 10. nov. — Danski minister za zunanje zadeve je poslal našemu poslaniku v Kodanju noto, kjer ga obvešča, da je Danska priznala kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Nacijonalizíranje Škodovih tovarn.

Belgrad, 10. nov. — Kakor doznavamo, bo čehoslovaška republika nacijonalizirala Škodove tovarne orožja v Plznju. Govori se, da se bodo preosnovale v tovarne za stroje. Vsi Nemci in Avstrijci bodo odpuščeni od dela. Predvojni kapital, ki je znašal 72 milijonov kron, je bil povišan na 14 milijonov kron. Petino povišanega kapitala so podpisali francoski industrijalci, v prvi vrsti družba Schneider-Creuzot. V novi upravi tovarne bo 6 Čehov in 3 Francozi.

Porazdelitev trgovinskega brodovja med Italijo in Jugoslavijo.

Pariz, 11. nov. — Proučevanje vprašanja porazdelitve trgovinskega brodovja med Italijo in Jugoslavijo je vrhovni svet prepustil komisiji za odškodnine.

Princ Ciril kandidat za madžarski prestol.

Budimpešta, 11. nov. — Med kandidati za madžarski prestol se imenuje sin bivšega bolgarskega kralja Ferdinanda, princ Ciril, ki je bil vzgojen v katoliški veri in govori madžarski jezik.

Izgon tihotapcev.

Zagreb, 8. nov. — Tukajšnja policija je začela izganjati iz Zagreba vse tujce, ki so se bavili s tihotapstvom. Ker so s to naredbo prizadeti najbolj židje, je predsednik zagrebške židovske občine odpotoval v Belgrad intervenirat.

Mobilizacija na Čeho-Slovaškem. Spopad z Ogri.

Kodanj, Dansko, 5. dec. — Čehoslovaška vlada je odredila mobilizacijo treh nabornih letnikov. Čeho-Slovaki imajo na ogrski meji pripravljenih že 21 divizij močno armado, s katero nameravajo napasti Ogre.

Trdovratni Nemci. — Spor glede mirovne pogodbe.

Pariz, 8. decembra. List "Berliner Tageblatt" prinaša vest, da Nemci nočejo podpisati dodatnega zapisnika mirovne pogodbe, dasiravno je vrhovni mirovni svet Nemce za to že dvakrat opozoril.

Glavni vzrok, ali spor na strani Nemcev je nastal vsled tega, ker zahtevajo zavezniki veliko odškodnino za nedavno potopljeno nemško brodovje pri Scapa Flow. Zavezniki zatrjujejo, da so internirane nemške bojne ladje Nemci nalašč potopili in da nosijo vsled tega vso odgovornost.

Danes je bil uročen ultimatum od strani zaveznikov, baronu Lersnerju, načelniku nemške mirovne delegacije. Nemci nadalje odklanjaje odgovornost gotovih obtoženih častnikov, katere naj bi sodilo vrhovno mednarodno sodišče. Dalje navajajo v svojem odgovoru na prvo noto zaveznikov, da bi bila Nemčija gospodarsko popolnoma uničena, če se ukloni zahtevam zaveznikov.

Ako bodo ostali Nemci trdovratni in ne bodo hoteli podpisati dodatnega zapisnika k mirovni pogodbi, bodo zavezniki zasedli vsa večja nemška mesta s pomočjo svoje vojaške sile. Pri tem bode so delovala tudi ameriška ekspedicija, broječa 12,000 mož, ki opravlja sedaj svojo službo v bližini reke Ren.

DRUŠTVENA NAZNANILA IN DOPISI.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Janeza Krst. št. 14, Butte, Mont.

Leto 1919 se nagiba k zatonu; preživeli smo ga do sedaj srečno; želim, da bi tudi v prihodnjem letu združeno vsak po svoji moči delal v korist društva in Jednote, ker le v slogi zamoremo napredovati ter obenem gledati za razvoj organizacije.

Kakor zahtevajo pravila naše K. S. K. J. se morajo voliti uradniki vsakega posameznega društva v mesecu decembru. Zato tem potom opominjam vse člane, da se v obilnem številu udeležite prve seje v mesecu decembru, dne 10. tega meseca. Na označeni dan imamo dosti stvari za razmotrivati, ter je tudi ta dan nominacija za uradnike, ki bodo voljeni na prihodnji ali bolj natanko označeno na zadnji seji v mesecu decembru.

Ker četrta sreda v decembru pade na sveti večer, zato posebno želim, da bi se člani v polnem številu udeležili prve seje v mesecu, da se more določiti dan za drugo sejo.

Ob enem tudi opominjam vse one člane in članice, ki dolgujejo na asesmentu, da se zglasijo ter plačajo svoje prispevke, da zamorem knjige urediti, ter oddati čisti račun novemu odboru, ki bo izvoljen za leto 1920.

Upam, da se člani ne boste protivili temu opominu ter si izvolite člane za novi urad za prihodnje leto, ki bodo gledali za napredek društva ter za korist Jednote.

Z bratskim pozdravom

John Dolenc, tajnik.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Roka št. 15 K. S. K. J. Pittsburgh, Pa. se naznanja vsem članom našega društva, da se vrši glavna seja dne 21. decembra ob 1. uri popoldne, v K. S. Domu na 57th St. Na tej seji bo volitev novih uradnikov za leto 1920. Torej so vsi člani prošeni, da se seje udeležijo polnoštevilno ;vsak član ki se ne udeleži, bo plačal kazen po društvenih pravilih.

Prosim one člane, ki dolgujejo jednotin in društveni assesment, da ga poravnajo tekom tega meseca. Sobratski pozdrav vsem članom in članicam K. S. K. Jednote, in našega društvu.

John Thomas, tajnik.

NAZNANILO.

društva sv. Janeza Krst. št. 20 Ironwood, Mich.

Tem potom naznanjam vsem članom gori imenovanega društva, da se bo prihodnja mesečna seja vršila dne 21. decembra v Cerkveni dvorani, seja se prične točno ob 2. uri popoldne. Tem potom opozarjam člane, da se polno število udeleže te seje, kajti na isti se bo izvolilo odbor za leto 1920 in razpravljalo o več važnih točkah. Kdor izostane, bo plačal 2.00 dolarja globe po društvenih pravilih; izvzeti so samo **bolni člani** in **člani na potnih listih**; drugih praznih izgovorov, se ne bo vpoštevalo.

Dragi mi sobratje! volite novi odbor vsak po svojem najboljšem prepričanju in nepristransko. Izvolite člane, kateri bodo delali v dobrobit društva in Jednote.

S sobratskim pozdravom

Martin Bukovetz, tajnik.

Iz urada dr. sv. Alojzija št. 47 K. S. K. J. Chicago, Ill.

Dragi mi sobratje in društveniki! Gotovo je vsakemu znano, da se vrši vsako leto meseca decembra glavna (letna) društvena seja; ta seja bo prihodnjo nedeljo, dne 14. decembra ob 2. uri popoldne v navadni (cerkveni dvorani.

Ker se vrši na tej seji volitev odbora za leto 1920 in ker imamo tudi več drugih važnih točk na dnevnem redu — za korist društva in Jednote — zato je vsakega člana dolžnost, da se te seje udeleži; v nasprotnem slučaju bo moral plačati 50c kazni v bolniško blagajno; samo oddaljeni člani so tega prosti.

Dalje opominjam člane našega društva, da mora imeti vsakdo vse svoje asesmente na tej seji plačane; kdor to zanemari, si bo sam kriv, če bo suspendiran. Ako je pa kateri član v tako slabem denarnem položaju, naj se prijavi tajniku.

Še enkrat opominjam in prosim, da pride vsak član na to sejo na kateri upam, da se bo vse lepim potom izvršilo.

Sobratski pozdrav

John Wukshinich, tajnik.

NAZNANILO.

Iz urada tajnika dr. Jezus Dobri Pastir, št. 49. K. S. K. J. Pittsburgh, Pa.

Tem potom se uljudno naznanja članom tega društva, da bo prihodnja mesečna seja, glavna in zadnja tega leta. Vrši se v nedeljo dne 21. decembra t. l. Začetek ob 2. uri popoldne v navadnih prostorih.

Na to važno sejo pričakujemo one člane, ki so se malokedaj med letom udeležili mesečnih sej. Katerikoli član se prihodnje glavne seje ne vdeleži in ne bo imel tehtnega vzroka za upravičenje, bo kaznovan z globo po pravilih.

Zatorej kot tajnik društva prosim vse člane, da se vsaj prihodnje seje udeleže, ker je zadnja tega leta in volilna, na kateri se bo izvolil odbor za prihodnje leto. Upam, da se vdeležite vsi, do enega, da ne bode kazni.

Pozdrav na vse članstvo K. S. K. Jednote!

Joseph L. Bahorich, tajnik.

NAZNANILO.

Iz urada dr. sv. Srca Jezusovega štev. 54, K. S. K. Jednote na Chisholm, Minn., se naznanja, da se vrši prihodnja redna seja 21. decembra v navadnih prostorih. Odbor želi, da bi se člani polnoštevilno te seje vdeležili, ker na dnevnem redu bo volitev društvenega odbora za leto 1920. Vsak član je dolžan, da se gori omenjene glavne letne seje zagotovo udeleži, drugače zapade kazni $2.00, kakor določajo naša pravila; izvzeti so samo bolniki, in še ti se bodo morali izkazati z zdravniškimi pregledovalnimi listi. —

Upam, da se boste temu vabilu polnostevilno odzvali in izvolili odbor, ki bo za napredek društva in naše slavne Jednote.

Sobratski pozdrav vsem članom dr. sv. Srca Jezusovega št. 54, in vsem članom in članicam K. S. K. Jednote,

Anton Repesh, tajnik.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Jožefa št. 56 K. S. K. Jednote v Leadville, Colo..

Vsakemu je znano, da so meseca decembra volitve uradnikov pri drustvu. Zato je naše društvo sklenilo na zadnji seji dne 14. nov. da se kaznuje vsakega člana po društvenih pravilih, kateri se brez važnega vzroka ne udeleži prihodnje seje dne 14. decembra. Tem potom opominjam še enkrat vse člane tega društva, da se gotovo udeležilo seje v polnem številu. Čim več nas bo, tem boljše uradnike si bomo izvoliti; če pa bodemo imeli marljive uradnike, je tudi napredek društvu zagotovljen. Vsak naj voli po svojem najboljšem prepričanju ne glede na sorodstvo ali prijatelstvo, pa si bodeme gotovo izbrali najboljše uradnike za leto 1920. Napredek društva je odvisen od uradnikov, ako se uradniki ne zanimajo za društvo, se tudi člani ne bodo. — Prosim tudi vse člane, da vsak poravna svoj društveni dolg, da vsak plača vse assesmente za tekoče leto, zato, da se zamorejo knjige spraviti v pravi red ob nastopu novega leta, ko dobe knjige v roke novi uradniki.

Prosim tudi vse one stariše, kateri še nimajo vpisanih otrok pri našem društvu, da to kmalu storite, za malih 15c mesečnine, boste imeli Vaše otroke preskrbljene za slučaj smrti pri najboljši podp. materi K. S. K. Jednoti.

Dobro bi bilo tudi, da bi se člani malo bolj zanimali za pridobitev novih članov. Vsak najgleda, da bo dobil vsaj $1.00 nagrade od K. S. K. J. pa bo koristil sam sebi Jednoti in tudi onemu, katerega pridobi v društvo.

Sobratski pozdrav

Joseph Ponikvar, tajnik.

Iz urada dr. sv. Lovrenca, št. 63 K. S. K. Jednote, Cleveland, O. se uljudno naznanja vsem, v to društvo spadajočim članom, da bo prihodnja mesečna ter letna seja dne 14. decembra ob 1. uri popoldne v navadnih prostorih. Na tej seji se bo tudi volil društveni odbor za prihodnje leto 1920. Dolžnost vsakega člana je, da se vsaj letne seje udeleži. Izgovor je le bolezen.

Nadalje naj še opozorim nekatere člane našega društva, ki so bolj pozni v plačevanju asesmentov, da vsaj ta mesec poravnajo dolg na asesmentih, da mi bo mogoče predložili računske knjige bratom nadzornikom. Upam da bodete bo obvestilo vpoštevali in prišli vsi brez izjeme na sejo, da ne bo potem godrnjanja: ta in oni ni dober v odbor, zakaj so ga izvolili? Pridite le vsi na sejo in bo za vse prav!

Z bratskim pozdravom

Anton Kordan, tajnik.

NAZNANILO.

S tem uljudno vabim člane dr. sv. Jurja št. 64 Etna, Pa., na glavno letno sejo, vršečo se dne 14. decembra t. l. točno ob 2. uri popoldne. Vsakega člana je dolžnost, da pride na to sejo ker bo volitev novega odbora za l. 1920.

Članom društva priporočam. da si izberejo odbor po svoji volji, da ne bo potem kakega nepotrebnega ugovarjanja.

Ob enem se tudi zahvalim kot večletni tajnik na svoji službi, ker zaradi druge zaposlenosti mi ne bo več mogoče tega urada voditi.

Nadalje opominjam, vse one člane, ki kaj dolgujejo društvu, da na tej seji plačajo svoj dolg, da bo mogel izročiti stari odbor novemu čiste račune in knjige. Član, ki se ne udeleži gorinavedene glavne seje, zapade kazni po društvenih pravilih; izjema je samo bolezen in delo.

Želim vsem članom(icam) vesel Božič in srečno Novo leto!

S pozdravom

John Skoff, tajnik.

NAZNANILO.

S tem naznanjam vsem članom društva Sv. Srca Jezusovega št. 70 St. Louis, Mo., da je bilo na seji, dne 16. novembra sklenjeno, da se mora vdeležiti vsak član prihodnjega letnega zborovanja, ki se bo vršilo dne 21. decembra t. l. točno ob 2. uri popoldne v navadni dvorani. Kdor se ne udeleži omenjene seje bo moral plačati $1.— kazni kakor pravila zahtevajo. Na tej seji bo volitev novih uradnikov za leto 1920.

K sklepu voščim vsem članom in članicam vesele božične praznike ter srečno Novo leto.

S sobratskim pozdravom

John Mihelčič, tajnik.

Iz urada Društva Marije Čistega Spočetja št. 80 South Chicago, Ill.

Tem potom naznanjam članicam našega društva ,da bomo imele skupno spoved dne 13. decembra in skupno sv. obhajilo dne 14. decembra t. l. med osmo sv. mašo v cerkvi sv. Jurija.

Tretjo nedeljo v mesecu, to je dne 21. decembra ob 2. uri popoldne se vrši glavna, ali celoletna seja našega društva z volitvijo novega odbora za prihodnje leto. Pridite na to sejo vse, ali polnoštevilno.

K sklepu prosim, da bi vsaka članica poravnala svoj dolg, da mi bo mogoče zaključiti računske knjige za oddajo novi tajnici.

Pozdrav vsemu članstvu K. S. K. —. Voščim vsem vesele božične praznike in srečno Novo leto!

Mary F. Jaryszak, tajnica.

NAZNANILO.

Iz urada dr. Sv. Srca Marije št. 86 v Rock Springs, Wyo. se tem potom naznanja vsem članicam našega društva, da se vrši glavna seja ter volitev odbora za l. 1920 na nedeljo dne 14. decembra t. l. Začetek seje kot običajno ob 2. uri popoldne v Slov. Domu.

Vsako članico veže dolžnost, da se udeleži te seje, drugače zapade kazni po pravilih; oziralo se bo pri oprostitvi samo na bolezen in na nobene druge ničeve vzroke.

Pozdrav

Apolonija Mrak, tajnica.

Iz urada društva sv. Antona Pad. št. 87 K. S. K. J. Joliet, Ill. se naznanja sledečo važno določilo:

Na redni seji dne 9. novembra t. l. je bilo sklenjeno, da, ako bi se kateremu članu pripetila kaka nezgoda, da bi bil poškodovan ali pobit v slučaju stavkokaza (scab), ne dobi od našega društva nobene podpore. Torej bratje pozor!

Nadalje se naznanja, da bo dne 14. decembra letna seja, na kateri se bo volilo odbornike za prihodnje leto. Vsled tega ste vsi naprošeni, da se udeležite te glavne seje, ker bo na dnevnem redu več važnih točk in da se ne bo poznejе ugovarjalo, da društvo ni kaj v redu napravilo.

Jaz mislim, da ni več kot prav, da se sleherni član udeleži te seje. — Dalje ste naprošeni, da bi vsak član poravnal svoj dolg, da mi bo mogoče računske knjige urediti za oddajo drugemu (novemu) tajniku. — Uljudno vas še enkrat vabim in prosim, pridite vsi na letno sejo dne 14. decembra in poravnajte svoj društveni dolg vsaj do konca meseca decembra.

Sobratski pozdrav ,

Frank Bambič, tajnik.

NAZNANILO.

Vsem članom in članicam društva sv. Antona Pad. št. 87. K. S. K. J. Joliet, Ill., naznanjam, da sem se preselil iz 914 N. Broadway St. na **745 Summit St.**

Frank Bambič, tajnik.

NAZNANLIO.

Vsem članom društva sv. Petra in Pavla št. 91. Rankin, Pa. v blagohotno vpoštevanje!

Naša prihodnja seja se vrši dne 21. decembra, ta seja je glavna letna, torej večjega pomena, kakor katera druga tekom celega leta. Na tej seji bo volitev društvo odbora za l. 1920; poleg tega imamo še več drugih važnih točk na dnevnem redu.

Naprošeni ste torej vsi cenj. sobrati, da se glavnega zborovanja polnoštevilno vdeležite; čim več nas bo skupaj, tem laže nam bo izbrati odbor za prihodnje leto. S člani, ki izostanejo od te seje se bo ravnalo po pravilih.

Nadalje opominjam vse one člane, ki radi zaostajajo s plačevanjem asesmenta, da bi poravnali svoj dolg saj sedaj ob koncu leta.

Priporočam Vam, da pridete točno ob uri na sejo, ne pa šele ob 4ih, kakor imajo nekateri člani grdo razvado. Ta dan se prične seja točno **ob pol 2. uri popoldne.**

Sobratski pozdrav

George Krotec, tajnik.

POZIV NA SEJO.

Društvo Sv. Barbare št. 92. K. S. K. J. Pbgh. Pa. pozivlja s tem vse članice na glavno sejo, dne 14. decembra. Pridite vse brez izjeme, ker na tej seji se bo vodil novi odbor. Pričetek seje točno ob 2. uri popoldne.

Opozarjam Vas, da katera članica se te seje ne vdeleži, bo plačala en dolar kazni; samo bolezen je izprika, ali izjema.

S pozdravom

Marija Mance, tajnica.

NAZNANILO.

Iz urada društva "Friderik Baraga" št. 93. Chisholm, Minn. se opozarja člane našega društva, da se naj polnoštevilno udeležijo letne seje dne 14. decembra t. l. v Lovrenc Kovačevi dvorani točno ob 9. uri dopoldne. Na dnevnem redu bo več važnih razmotrivanj in točk v korist društva; ob enem bo tudi volitev novega odbora za prihodnje leto.

Pridite torej na to sejo vsi cenj. člani našega društva iz mesta, tako tudi iz okolice: Hibbing in Buhl. Nevdeležbo se bo kaznovalo po društvenih pravilih. Pričakujem torej obilne vdeležbe.

K sklepu vas še prosim, da naj skuša vsak član pridobiti kakega novega kandidata za naše društvo in K. S. K. J. kar bo v vsestransko korist.

S sobratskim pozdravom

John Kochevar, tajnik.

NAZNANILO.

Vsem cenj. članicam društva sv. Veronike št. 115 v Kansas City, Kans. naznanjam, da bomo imele dne 14. decembra t. l. glavno sejo, kakor tudi volitev uradnje za prihodnje leto. Torej je ba brez važnega vzroka se bo kaznovala po društvenih pravilih.

Pozdravljam vse člane in članice kakor tudi naš dični Mladinski oddelek K. S. K. J. želeča Vam dočakati vesele božične praznike.

Margareta Bižal, tajnica.

NAZNANILO.

Naznanjam članicam društva Marije Pomagaj št. 119 v Rockdale, Ill., da se dne 14. decembra ob eni (1.) uri popoldne vrši letna seja z volitvijo novega odbora za leto 1920.

Zatorej vas prosim, da se vse vdeležite te važne seje; katera članica ne pride na to sejo, bo plačala $1. — v društveno blagajno. Izvzeta bo le tista, ki se javi bolnim.

Še enkrat vas prosim, da pridete vse, ker imamo več važnih točk na dnevnem redu.

S sosestreskim pozdravom

Agnes L. Piskur, tajnica.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Ane št. 127 Waukegan, Ill. se naznanja, da je članstvo tega društva sklenilo, da bomo imele skupno spoved dne 13. decembra in skupno sv. obhajilo dne 14. dec. pri prvi sv. maši.

Zatorej cenj. sosestre upam, da se bo vsaka udeležila te lepe priložnosti in da bo vsaka izvršila svojo versko dolžnost. Prosim Vas, da se zberete skupaj označeno nedeljo 15 minut do 8ih, da potem korporativno odkorakamo v cerkev.

Dalje Vas cenj. sosestre opominjam, zaradi prihodnje glavne seje. Naj ne bo članice, ki bi se ne udeležila te seje; imamo namreč na dnevnem redu več važnih točk ter volitev društvenega odbora. Katera se ne bo udeležila prihodnje letne seje, bo plačala $1.— kazni.

S sosesterskim pozdravom

Katarina Mauser, tajnica.

NAZNANILO.

Iz urada dr. Sv. Ane štev. 189. K. S. K. Jednote La Salle, Ill. se uradno naznanja, da se prihodnja redna mesečna seja vrši 14. decembra v navadnih prostorih. Društveni odbor Vas vse članice uljudno vabi, da se te seje polnoštevilno vdeležite, ker na dnevnem redu je volitev odbora za leto 1920. Prosim tudi da bi vsaka, katera dolguje na asesmentu svoj dolg poravnala za leto 1919, da vsaj približni račun predložim odboru v pregled. Želeti je, da bi se bolj zanimale za društvo in pridobile več novih članic članic, kot to prošlo leto. Vsaka dobra mati želi in se prizadeva, da bi njeni otroci bili dobri in vzorni, tako tudi naša mati K. S. K. Jednota želi sprejeti v svoje mogočno okrilje dobre Slovence in Slovenke, ki se ne sramujejo svojega katoliškega prepričanja. Torej geslo za leto 1920. nam naj bo: Vsaka članica naj saj eno članico pripelje v naše društvo in tako nam je napredek društva in Jednote zagotovljen. Naj še omenim katera se gori omenjene seje ne vdeleži zapade kazni kot pravila določajo.

Želeča vesele Božične praznike vsem čitateljem in sosestram K. S .K. Jednote, Vas pozdravlja.

Mary Stušek. tajnica.

Iz urada društva Marije Pomagaj št. 147 Rankin, Pa.

Pozivaju se sve članice gore navedenog društva, da u večem številu pridu na buduču seju dne 21. decembra, na koji se bude izabral odbor za letu 1920.

Sa članicam, koje ne dojdu na seju se bude postupalo po pravilima.

Nadalje se opominjaju sve naše članice, da podmire svoju dugovimu, da se knjige u redu predaju novom odboru u ruke.

Chatarine Blažina, tajnica.

NAZNANILO.

Vsem članom društva sv. Mihaela št. 163 Pittsburgh, Pa., naznanjam s tem zaključek seje od dne 9. nov. da se morajo **vsi** člani društva udeležiti prihodnje glavne naše seje dne 14. decembra t. l. Pričetek točno ob pol 2. popoldne.

To bo letna seja, z volitvijo novega odbora za l. 1920. Kdor se ne udeležil te važne seje bo vsled zaključka društva plačal 50c globe; izjema je le delo in bolezen.

Zdravljam vse članstvo K. S. K. J., tako tudi članstvo našega društva.

Matt Brosenič, tajnik.

NAZNANILO.

Tem potom uljudno naznanjam članom društva sv. Jožefa št. 168 v So. Betlehem, Pa., da se vrši prihodnja dr. seja drugo nedeljo v mesecu decembru, to je 14. t. m. in sicer takoj po popoldanski službi božji v Cerkveni dvorani.

Ker je več važnih točk na dnevnem redu, tako tudi volitev novega odbora za l. 1920., zato prosim vse cenj. sobrate in sestre, da se vsakdo te seje gotovo udeleži. Na zadnji seji je bilo sklenjeno, da vsak član (ica), ki se ne udeleži te seje plača 50c v društv. blagajno.

Prosim torej članstvo našega društva da ta sklep vpoštevate, da ne bo potem kakih praznih izgovorov.

Za društvo sv. Jožefa št. 168:

Martin Murn, tajnik.

Joliet, Ill.

Gospod urednik:

Zopet prosim malo prostora v našem cenj. "Glasilu". Poročati imam žalostno novico, da je umrl 27. nov. 1919 po tridnevni hudi bolezni, pljučnici naš občespoštovani rojak in sobrat Štefan Štukel. Pokojni je bil rojen pred 50. leti u vasi Sedina na Kranjskem, od koder je prišel pred 32 leti v Joliet, in bil eden izmed ustanoviteljev fare sv. Jožefa v Jolietu, kakor tudi društva sv. Cirila in Metoda št. 8, K. S. K. J. pri katerem je bil dolgoletni odbornik, član dr. sv. Družine št. 1. in član nedavno ustanovljenega dr. Najsvetejšega Imena.

Z njim smo izgubili dobrega farana in marljivega člana na društvenem polju. Bil je priden in dober gospodar, kakor tudi skrben oče, kakoršnega ne bo mogoče nadomestiti. Za njim žaluje neutolažljiva soproga Anna Stukel roj. Hren 6 sinov in sicer, Edvard, Štefan, John, Ralph, George, in William, dalje bratje Jozef, Anton in John.

Dragi in nepozabni Štefan! Počivaj v miru, in sveti naj ti večna luč! Prizadetim sorodnikom naše sožalje.

Pozdrav vsem Slovencem in Slovenkam širom Združenih držav, posebno pa članomicam sl. K. S. K. J.

Simon Šetina,

kamnosek in čl. dr. sv. Frančiška Sal. št. 29.

Lokalne vesti.

Smrtna kosa.

V naši naselbini občeznano in spoštovano družino Nick Šimec-a je zadel dne 2. t. m. hud udarec. Po skoro 3 letnem hudem bolehanju je umrl njih starejš sin Anton v najlepši mladeniški dobi, star komaj 20 let. Prerano umrli se je še pred leti poškodoval pri delu na prsih, vsled česar mu je pričela rasti gola. Vse operacije in vsa zdravniška pomoč je bila zaman vsled zastarelosti poškodbe.

Dasiravno je pokojni mladenič prenašal toliko let hude bolečine je še iskreno želel dočakati svoj rojstni dan, ki bi bil dne 30. t. m. Pa kruta morilka smrt mu je prekrižala vse upe. Gotovo hud udarec za vso Šimeco-vo družino!

Pokojni Anton Šimec je bil vzor ameriškega slovenskega mladeniča: priden, delaven, ubogljiv pa tudi veren. Spadal je k društvu sv. Jurja št. 960 C. O. F. ki mu je dne 5. t. m. priredilo lep pogreb.

Iskreno sožalje starišem! Prerano umrlemu naj sveti večna luč! R. I. P.

Gledališka predstava Dekl. Marije družbe.

V soboto zvečer ob pol 8. uri in v nedeljo zvečer, to je dne 13. in 14. decembra priredi Dekl. Marijina družba v slovenski cerkveni dvorani zanimivo gledališko igro "Pri gospodi" katero bodo proizvajale članice te družbe. Poleg igre je na sporedu tudi petje.

Vstopnina za odrasle znaša 50c za otroke 10c.

Prijatelji zabavnih iger in lepega slovenskega petje — dobrodošli!

Igra v korist slepim vojakov v stari domovini.

Zveza Jugosl. Žena in Deklet v Chicagu priredi zadnjo nedeljo t. m., dne 28. decembra popoldne v Hoerberjevi dvorani novo krasno igro "V vojski," ki bo prirejena prvič v našem mestu. Čisti prebitek je namenjen za slepe vojake na Slovenskem. V tej igri bodo nastopile najboljše igralne moči. Poleg igre bo tudi petje, živa slika in ples.

Upamo, da bo na to dobrodelno prireditev pohitel vsak Slovenec in Slovenka iz naše naselbine!

Ne samo omenjena Zveza J. Ž. in D., ampak tudi razna druga društva iz naše naselbine se pripravljajo na dobrodelne prireditve v pomoč vojnim sirotam v stari domovini.

Slovenska postaja "Modern Woodmen" priredi na Novega leta dan v Hoerberjevi dvorani plesno zabavo, od katere bo polovica čistega dobička namenjena za uboge otroke v stari domovini.

Dne 11. januarja pa priredi Mladen. društvo "Danica" tudi v Hoerberjevi dvorani krasno Finžgarjevo ljudsko igro "Verига" — prvič na ameriškem slovenskem odru v korist bedni mladini na Slovenskem.

Rojaki in rojakinje! Vdeležite se teh dobrodelnih prireditev polnoštevilno!

Letna seja dr. sv. Štefana št. 1. K. S. K. J.

Minulo nedeljo popoldne je imelo društvo sv. Štefana št. 1 svojo glavno (letno) sejo ob obilni udeležbi članov. V zgodovini tega društva ni bila menda še nikdar kaka glavna seja tako pomembna kot minula. Na tej seji je namreč članstvo izvolilo povsem nove uradnike v odbor za leto 1920 in sicer: predsednikom Ivan Zvezich-a; podpreds. Frank Augustina; tajnikom je bil izvoljen sobr. Frank Mravlja; za blagajnika Frank Grill, zastopnikom pa Frank Banich.

Gorinavedeni odbor nam jamči, da bo društvo sv. Štefana prihodnje leto v dobrih in agilnih rokah. Mnogo uspeha in napredka najsterejšemu slov. podpor. društvu naše naselbine v prihodnjem letu!

Letna seja društva sv. Alojzija št. 47 se vrši prvodnjo nedeljo (dne 14. t. m.) popoldne; glavna seja dr. Mar. Pom. št. 78 pa dne 21. t. m.

Slovenski kegljački klub.

Sedaj, ko so nehale padati svinčene in jeklene kroglje na Francoskem, se čuje sleherni teden po dvakrat grmenje in padanje debelih lesenih krogelj pri nas v Chicagu. Iste pa ne padajo na nemške "Fritze", ampak na keglje v dvorani Mladeniškega kluba sv. Štefana.

Zadnjo sredo, dne 3. t. m. je bila ofenziva med armado metalcev krogelj društva sv. Štefena št. 1. K. S. K. J. in Mlad. kluba sv Štefana. Štefanovci so podrli v treh igrah ta večer 1911 lesenih sovražnikov, fantje pa 1990. Izid igre prvih: 609, 611, 691; drugih 619, 675, 696.

V soboto, 6. t. m. je bil na označenem kegljišču boj med Daničarji in Jurjovci (Mlad. društvo "Danica" in Podpr. dr. sv. Jurja št. 960 C. O. F. Prvi so podrli na tla 2127 kegljev (692, 715, 720.) slednji pa 2153 (752, 640, 761) Daničar Martin Košćak je podrl v eni sami igri 216. Dosedaj ima rojak Pavlič povprečno najvišje število podrtih kegljev 162; njemu pa sledi rojak Tony Rovtar z 160.

Prijatelji tega športa so uljudno vabljeni vsako sredo in soboto zvečer, da pridejo pogledat tekmovalno kegljanje v dvorani Mladen. kluba sv. Štefana. Vstopnina prosta.

PREDNAZNANILO.

S tem naznanjam vsem cenj. društvom v Chicagu Ill. da priredi društvo št. 16211 Modern Woodmen of America veliko veselico in sicer dne 1. januarja 1920; to je na Novega leta dan popoldne v Hoerberjevi veliki dvorani, 2131 Blue Isld. Ave.

Čisti prebitek te prireditve je namenjen polovica za bedne otroke v naši stari domovini in polovica pa za bolniški sklad.

To prednaznanilo naj blagovolijo vsa chikaška društva dobri stvari na ljubo vpoštevati, da ne bodo priredila ta dan svojih veselic.

Joseph Steblay, tajnik.

PROŠNJA IN POZIV.

Uredništvo "Glasila" je prejelo zopet od jugoslovanskega poslaništva v Washingtonu sledeči dve prošnji za pojasnilo kakor sledi:

"Kdo ve bolj podrobno, v katerem mestu in kedaj je umrl rojak **Janez Petrina** iz Rečice, okraj Gornji Grad, na Spod. Štajerskem. Rojen je bil l. 1897. Umrl je baje kot rudar v Canon City, Colo, ali v Dacono, Colo."

Poslaništvo je naprošeno od neke oblasti v stari domovini, da naj preskrbi mrtvaški list pok. Janez-a Petrina."

"Kdo ve kaj podrobnosti o rojaku **Frank Roškar-ju**, ki je umrl dne 16. januarja l. 1911 v bolnišnici sv. Frančiška v Lichfield, Ill. Jeli dotičnik spada h kaki Jednoti? Ali je zapustil kaj premoženja?"

Pojasnila naj se izvoli poslati: **Uredništvu Glasila K. S. K. Jednote, 1951 W. 22. Place Chicago, Ill.**

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Onim rojakom v Pittsburghu, Pa., ter okolici, ki so poslali zaboje z oblekami in raznim blagom svojcem v Jugoslavijo s skupno pošiljatvijo naznanjam, da je bilo blago odposlano dne 11. novembra t. l. iz Pittsburgha, v New York.

Vseh zabojev je bilo 101 (stoeden) v skupni teži 15,022 funtov. Zaboje oo v železniško karo naložili naši domačini (nakladalci) Za tovornino ali za železniški voz se je plačalo $292.50; na ta način, ali s to skupno pošiljatvijo je bilo pošiljalcem prihranjenega $156.50; poleg tega je bilo tudi prihranjeno ozir. odstranjeno grdo premetavanje zabojev, ki se vrši, če zaboje nakladajo železniški delavci. Vsled tega bi se bilo lahko blago poškodovalo in tudi zaboji bi bili izključeni od pošiljatve preko oceana.

Srčno se zahvaljujem našim cenj. sotrudnikom: Rev. J. Mertel-nu, rojaku John Mravin-cu, Frank Golob-u in Jurij Švabu, ki so toliko svojega prostega časa žrtvovali, da je bila vsa pošiljatev brez pomote naložena ter odposlana. Posebno hvalo izrekam g. John Mravinc-u, ki mi je pomagal pri pisavi, da sem prihranil velико dela glavnemu odboru U. S. Relief Shipmenta. Vsak zastopnik te pošiljatve je imel dosti dela. Kaj pa še gl. odbor v Clevelandu in New Yorku? Jaz sem videl, kako so v glavnem uradu delali noč in dan; včasih do pol 12. po noči. To mi bo vsakdo pritrdil, ki je imel količkaj opraviti s to pošiljatvijo. Jaz svojega dela in truda nič ne obžalujem ker upam, da bo ta pošiljatev razveselila marsikatero izstradano družino v naši stari, mili domovini.

Ako bi se še kedaj zbrala taka pošiljatev, jaz iz skušnje opominjam rojake po širni Ameriki, da naj si zberejo zastopnike, ki bodo vse v redu oskrbeli za skupno pošiljatev, kajti posamezne pošiljatve niso sigurne, ter je pri njih dosti nepotrebnega dela. Jaz sem odposlal 3 zaboje posamezno, ki so bili zakasneli za skupno pošiljatev. Da sem spravil one 3 zaboje na pravo pot, mi je dalo več sitnosti, kakor vseh 101 zabojev.

Pozdrav vsem

Josip Krotec.

Zastopnik United States Relief Shipmenta za Pbgh. Pa. in okolivo.

Pismo iz stare domovine.

Rojakinja Ivana Suhadolnik v Doniphan, Mo., je prejela od svoje sestre Antonije Brenčič, rojene Ovsenek z Vrhnike št. 126 pismo sledeče vsebine:

Vrhnika.

Draga moja sestra!

Predno ti kaj več pišem, te prav lepo pozdravim, kakor tudi Francelna. Ali ste vsi zdravi in živi? Pri nas smo še živi, pa ravno, da smo ostali še pri življenju.

Dosti bi ti rada danes pisala, pa ne vem kako pričeti, da bi ti saj malo potožila svoje minulo gorje kaj sem vse prestala v vojnem času. Celih 5 let sem imela moža v vojni in nazadnje, ko je bilo konec vojske, so ga pa Italijani vjeli. Sedaj, pred par meseci je prišel šele domov; ker je bil bolan so ga izpustili. Draga sestra! Kaj mora človek vse na svetu dočakati? Ko bi ti vedela, kako sem hodila po hribih kupovat moko — po tri ure daleč v snegu— in mogoče sem je dobila 1 kilo in sem kruh spekla za moža, da sem mu go poslala na fronto, ker je bil lačen. Od tistega, kar smo imeli doma, mu nisem zamogla poslati, ker smo imeli vse določeno in odmerjeno na posamezno osebo.

Bila sem prestavljena 3 dni pred vojsko v Litijo, ker je moj mož ravno avanziral za eksekutarja. Bila sem tam sama s punčko, čisto pri tujih ljudeh, in leta 1916 je njegov oče zbolel. Ker ni maral nobenega drugega da bi mu stregel, sem šla na Vrhniko in čez 5 mesecev je umrl. Kasneje sem prosila davkarijo, da so moža sem prestavili. Zdaj smo zopet vsi tukaj.

Ne morem ti dopovedati, kako drago je vse pri nas, da ni za živeti. V 5 letih se že nekaj ponosi ter potrga; novega blaga pa ni za dobiti; pa če je, je pa silno drago. En navaden predpasnik iz plave kontenine velja do K50.—; en par čevljev stane K700. — pa še takih, da niso za nositi. Če ti je mogoče pošlji nam kaj; zelo nam boš ustregla. Saj ti bom vse povrnila.

Draga moja sestra! Koliko solza sem pretočila v tem času. Spominjala sem se pri tem, da izmed štirih sester kar nas je, sem bila jaz najbolj nesrečna. Vse tri ste imele med vojno može doma, meni so ga pa prvo uro vzeli. Vsako leto je prišel za 14 dni na dopust. In kako težko je šel nazaj. In bolan je bil 6 mesecev v špitalu; nazadnje pa še vjet.

Kedaj boš pa prišla domov pogledat v svoj rojstni kraj? — Matjanova gospa je umrla in Dori je bil v vojski ubit; Matjanova je od žalosti umrla. Tudi Kramarjeva gospa in gospod sta oba umrla.

Piši mi zopet kaj! S pozdravom od nas vseh skupaj do Vas vseh.

Antonija Brenčič.

V POMOČ PISATELJU MEŠKO-TU!

Pisatelj Meško je slovenskemu narodu po Združenih Državah znan po svojih spisih. Vem, da mi nikdo ne bo oporekal, da je naša dolžnost, da mu v sedanji stiski pridemo na pomoč. V jednem zadnjih pisem piše: "Sem večji berač ko takrat, ko sem nastopil službo." Česar si želi, so knjige. Meseca januarja je moral pobegniti iz svoje župnije Marija na Zili, slovenski vasici, jedno uro oddaljeni od Beljaka. Moral je pustiti vse, ker so Nemci razpisali nagrado 5000 kron na njegovo glavo. Klatil se je tri dni v snežnih viharjih po Karavankah, predno je na svojem begu prišel v Kranjskogoro. Ostalo mu ni drugega, kakor to, kar je imel na sebi. Podpisani sem mu naročil od International Book Co. v New Yorku knjige, za katere je prosil, v znesku okoli $50 in jih plačal. Meško bo slovenskemu narodu gotovo hvaležen za vsak, še tak mal dar, ki mu ga pošljemo. Ni dvoma, da nas bo razveselil še mnogokrat s svojim peresom v "Glasilu K. S. K. Jednote". Kdor hoče kaj darovati, naj pošlje ali "Glasilu" ali podpisanemu. Darovi in imena darovalcev bodo objavljena v "Glasilu". Dosedanji darovi:

Mr. Ivan Zupan, urednik "Glasila" $5.00

Rev. J. C. Smoley, Iron River, Wis. $5.00

Slovenske liste prosim uljudno za ponatis! Udani

Rev. J. C. Smoley, Iron River, Wis.

KAKO JE V "DEMOKRATSKI JUGOSLAVIJI?"

Župnik-pisatelj Meško, Tinje pri Grabštajnu, Koroško, piše med drugim svojemu prijatelju v Ameriki sledeče:

"Sem ob vse! Plače imam kot upravitelj župnije, ker delam za prošta Einspielerja, ki se ne mara vrniti več, in kot kaplan mesečnih 90 kron (reci devetdeset kron). (Okoli $2.00 mesečno. Op. uredništva.)

Kako je? Več kot žalostno! Kaj vse smo pričakovali, a kaj je sedaj! Pravim Ti: **ogabno!** Za danes to-le: Avstrija me je sicer vrgla v ječo, me imela konfiniranega 17 mesecev, a vsaj pred sodišče me ni postavila. V "svobodni" in "demokratski" Jugoslaviji me kličejo pred sodišče, ker sem baje žalil — vojaščino!!! Omenil pa sem le zelo milo, kako gnusno preklinjajo, kar nam pred Nemci in nemčurji grozno škoduje. Grem pred sodnijo le v senci bajonetov, sicer ne! Bodemo videli. Jaz sem trpel za prepričanje, pa bodo me sedaj ljudje, ki menjajo prepričanje, kakor mi srajce, preganjali. Odlična oseba je rekla: "Iz tega ne bomo naredili lokalne afere, ampak državno."

O krščanski izobrazbi.

Čast starišev v božjem zaslepništvu. — **Iz angleščine prevel Avg. F. Florjanc.**

(Dalje.)

Kar se tiče tretjega vzroka, je gotovo zelo težavno meni razpravljati. Duhovniki iz prižnic in v knjigah opominjajo stariše na sledeči način: "Oblačite vaše otroke na spodoben način, da ne bodo drugače, posebno deklice, izgubili sveto sramežljivost že v nežnih otročjih letih."

Dobro misleči zdravniki ponavljajo naprej in naprej: "Slaba navada, nositi zdravju škodljiva najnovejša oblačila, škoduje in uničuje zdravje naših deklet." — Duhovni in zdravniki pridigujejo in opominjajo, toda ljudstvo neposluša in ima vedno zamašena ušesa, da ne more nikdar slišati lepih opominov. Pravijo: to je najnovejša noša, kakor vam je znano in noša je tiralka; in najnovejšim nošam, najsi že bodo kakoršne koli, nekateri stariši so vedno pripravljeni darovati vse, svojo dušo in telo, za življenje in zdravje otrok. Tukaj zamore človek samo reči: "On ki noče poslušati opominjevanje, se mu ne more pomagati, dokler sam ne pride do zaključka, da nima prav ali pa pozneje pred Božjo sodbo, kadar ga bode Bog kaznoval zaradi njegove zaslužene kazni.

Velike številne so zahteve, katere nalaga na stariše oskrbovanje telesa in zdravja njih otrok.

2.) Življenje in zdravje so takorekoč le podlaga in pred zahteve začasne sreče. Stariši, kakor smo videli morajo predstaviti svoje otroke človeški družbi in jih vzgojiti v tako srečne člane in članice velikanske človeške družine, kakor jim je mogoče. Z eno besedo, oni morajo skrbeti za začasno razvitje.

Kokoš na vrtu in ptič na cesti varujeta in hranita svoje mladiče, saj tako dolgo, dokler si sami niso sposobni dobivati hrane in skrbeti za se. Tako stanje živalskih mladičev trpi k večjem samo partednov; med stariši skoraj skozi celo časno življenje, kajti, do štirinajstega, petnajstega in šestnajstega leta so otroci v oskrbovanju v težavah in trpljenju odvisni v vsem na moči starševe, nato se prične še druga skrb, namreč skrb otrokove bodočnosti, da si zamore sam pomagati brez direktne in indirektne pomoči staršev. Zaradi tega imajo v tem starši brez številno skrbi in dela; skrbi od dne svetega zakona, do dne ko stoji duhovnik pred umrlimi ostanki očeta, izmučenega od trpljenja, truda in skrbi; ali vedno delavne matere, in izgovarja nad njima besede Božjega blagoslova: "Večna luč naj jim sveti, in naj počivajo v miru!"

Ako želimo razumeti naenkrat v glavnem delu zunanje kazoče dolžnosti, katere zahtevajo od starišev te vrste skrbi, moremo na kratko reči, da te dolžnosti so delavnost in varčnost. Že tukaj naj vas opomnim da teh dveh hrščanskih dolžnosti in čednosti se morate vaditi in privaditi že pred zakonom ter vsi tisti, ki verujejo in upajo biti vpoklicani od nebeškega Očeta v častitljivi zakonski stan.

Pregovor pravi: "Kar se navadiš v mladosti, to bodeš delal in užival v starosti — in kar se mali Janezek ni priučil, ko je bil mlad, se tega tudi Janez ne bode iz učil ko bode vzrastel polnoleten."

Ako mladeniči in mladenke ne privadijo sami sebe v rednemu, potrpežljivemu delovanju; ako se niso priučili varčevati denarja, katerega so si prislužili, ali so se vdali razveseljevanju, katero velja denar in čas, potem se ne bodo nikdar naučili v prihodnjosti. Morebiti, da v poznejšem življenja jih bo sila prignala k delavnosti? Ravno silna potreba, in najhujše beda jim bode ovirala vsa razveseljevanja in razkošnosti v katerih so skozi tekom mladih let tako nesmiselno živeli. V tem slučaju bo k večjem njih delavnost samo, kar bi človek imenoval "sila kola lomi" delavnost, začasno kratko varčevanje, toda ne navada in tudi ne čednost. V takih razmerah najdemo stariše, ki se na plačilni dan vesele in žive razkošno, drugi dan pa stradajo in trpijo bedo.

Zgodna navada k delavnosti in varčevanju služi človeku tudi zaradi tega vzroka, ker je dobro in željno, pa tudi potrebno imeti kaj pri roki, kadar želi kdo stopiti v zakonski stan, če neveč saj nekaj za začasno prihodnost. Žalostno izgledajo široka vrata, čez katera prihaja ubožnost in beda, kadar mladenič in mladenka, imenujmo jih kot ženina in nevesto, skozi cela leta njune mladosti, ki sta telesno zdrava in imata raznovrstne prilike za delavnost, pa sta si komaj toliko prihranila, da zamoreta brez težave plačati stroške njune poroke, toda ostaneta še vedno dolžna fotografu za lepe poročne slike in mogoče tudi za njuni poročni obleki. V resnici žalostno, toda prihodnja leta bodo še bolj žalostna, posebno za uboge otroke; kajti, hudo bo za stariše, ki polagajo vsled brezposelnosti, in svojega brezpametnega razveseljevanja in poželjenja v mladih letih — začetek uboštvu in bedi. Ako bi oni sami želi, kar so sadili v mladosti, bi jih ne bilo za pomilovati; lakota, beda, uboštvo in prazna denarnica zna postati za oba prava spokorna šola, zaradi njihove nezdržljive, razjarljive in poželjive strasti do veselja v mladosti. Ubogi otroci, katere je brezbrižnost staršev pahnila že od njihove zibeli v tako strašno bedo; ti so v resnici velikega pomilovanja vredni.

Ali niso to precej potrebni in važni presodki, za vsakega mladoletnega fanta in dekleta? Oni bodo in tudi hočejo postati nekega dne možje in očetje, ter kot glave cele družine. Nebeški Oče želi poglavitno na njih rame položiti vse časne skrbi, ki služijo za prehrano in podporo cele družine. Potemtakem bi naj vsak krščanski mladenič smatral za svojo sveto dolžnost pred Bogom in pred ljudmi. Za častni del delavnosti in varčevanja bi ne smel sloneti na eni in isti stvari, toda potrebno ga je vaditi do najvišje stopinje, da se zamore človek v poznejših časih opirati na ono, kar je bil sposoben delati že v zgodnji mladosti in zaupajoč v Boga, gotovo lahko reče v svojem srcu: "Dober up imam, da mi je napredek zagotovljen in tako sem sposoben in pripravljen podpirati družino ako je Božja volja." Resnično je, ako človek nima volje, tudi ne pride do napredka, ako je tratil dragoceni čas mladosti z brezdeljnostjo in lenobo, ali ga je okužil in zapravljal v pregrešni poželjivosti, ter s tem okužil samega sebe z grdimi razvadami pijančevanja, zapravljanja in nečistoti, katera ga je toliko stala in katere se menda nikdar nebo iznebil; bolje bi bilo stokrat zanjega, da bi se ne bil nikdar oženil.

Zategadel obstoja potrebnost delavnosti in gospodarjenja, kar se tiče zakonskih dolžnosti o oskrbovanju začasnega dobrobitja njihovih otrok, že predno sta zakonska postala stariša. Ob pogledu na te potrebnosti, kadar se vprašamo, kakšne so razmere v amerikanskem življenju mladeničev in mladenk se moramo izraziti pohvalno. Ljudstvo Amerike je primorano do industrije deloma zaradi potrebe, deloma zaradi konkurence, s katero se skušajo eden drugega spodbujati, da si temveč denarja zaslužijo. Vznemirjenost te vrste pogostokrat prinese različne slabe posledice, ako prav je vsakomur potrebna za začasni dobrobit in srečo. Tako na primer dečki in deklice pravkar po prvem svetem obhajilu letajo za ubogimi par novci, namesto, da bi se prej pripravili sami sebe na kakšno nadaljno izobrazbo, najsi bode že v kakoršnikoli stroki, v katerej bi si zamogli prislužiti za boljše in veliko lažje življenje. Marsikateri mladenič in mladenka se trudi z kakšnim nestanovitnim in nezdravim delom za malo plačo skozi cela mlada leta, pa ne samo to, temveč tudi celo življenje. Ko bi oni samo za par kratkih let pustili pri miru veselje do zaslužka šestih ali sedmih dolarjev na teden, in bi se namesto tega priučili kakšne stroke, bi bili sposobni do veliko lažje, častnejše in nazadnje veliko bolje plačane službe.

Toda moj namen ni danes govoriti o poklicu otrok, ali ker je cela stvar tako tesno združena z industrijo, sem se je moral nekoliko dotakniti. Tolažljivo in veselo je, da morem sporočati pohvalno o delavnosti naše mladine. Naša mladina je s par izjemami delavna in praktična. Gotovo se najdejo tudi izjeme tu pa tam. Leni dečki, ne najdejo dela samo zaradi tega, ker se ga izobljejo in ne dobijo dela, ker delodajalci niso namenjeni plačevati lenobe, nego delo; počasna lena in razveseljevanja želeča dekleta, katera bi veliko rajše kratile čas s sedenjem v usnjatih gugalnih stolcih in bi prebirala raznovrstne slabe knjige, nego pomagala in olajševala svojim materam delo v gospodinjstvu in raznimi hišnimi opravki, — takšna najdemo pogostokrat tudi med nami. Toda te vrste dekleta tvorijo izjeme. — Vsakdo jih lahko spozna. Onečaščujejo se same sebe.

Todaj sedaj pride drugo vprašanje: ali se zamoremo pohvalno izraziti o mladini, glede varčnosti? Žalostno je, da moram reči, ne! Smrtni sovražnik temu je vedno gonja za raznovrstnim razveseljevanjem in na ta način občutljiva poželjivost če dalje bolj in bolj postaja strup, ki razjeda meso in kosti, ter tudi novce, dolarje in desetake naših mladeničev, in gotovo tudi naših mladih deklet. — Neki mladenič je za dobo mnogih let zaslužil mesečno 100 dolarjev. Zatega del, ker so bili njegovi stariši precej premožni, niso nikoli od njega zahtevali denarja za hrano in obleko. Potem ko je precej časa služil tako lepo plačo, sem ga nekega dne vprašal: "Koliko denarja ima že kaj prihranjenega na banki?" Odgovoril: "Nič." "Toda kako je to mogoče?" "Oh, častiti gospod — gledališče, plesna šola, pojedine, koncerti, družba, izleti, razveseljevanje, saluni, igranje itd. Vse to, ne samo parkrat v letu, temveč eno na drugo; tako gre teden za tednom, včasil tudi še bolj pogostokrat — veljajo presmeto velikansko svoto denarja. Zelo dostikrat je bilo zame težko da sem shajal s sto dolarji!" Res je, da se vsi ne nosijo tako razkošno, samo zaraditega, ker niso zmožni in ker nezaslužijo sto dolarjev na mesec. Toda, to mi je poznano, da ni samo eden tak fant, ki, ako bi bil vprašan bi moral menda dati ravno isti odgovor, kakor ga je dal gori označeni mladenič.

(Dalje sledi.)

KUPI SE

Ant. Janežičev nemško slovenski besednjak, katerega je izdala Družba sv. Mohorja v Celovcu.

Kdor ga ima, bodisi že novega, ali rabljenega, naj naznani ceno: **Uredništvu Glasila K. S. K. Jednote, 1951 W. 22. Place, Chicago, Illinois.**

VSEM SLOVENCEM V CHISHOLMU IN OKOLICI:—

Vesele božične praznike in srečno Novo leto! — Naj bo leto 1920 polno blagostanja za Vas. Upamo, da nam bo mogoče prihodnje leto še boljše postreči vsem našim starim prijateljem. Zaeno vabimo vse one, ki še ne poznajo našega denarnega zavoda, da naj pridejo k nam, da se spoznamo. Vaš rojak J. Osbolt Vam bo šel na roke pri vseh vaših bančnih poslih.

First National Bank
CHISHOLM, MINN.
Glavnica in preostanek
$100,000.00
Skupno premoženje
$1,700,000.00

"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravništvo:
1951 West 22nd Place, CHICAGO, ILL.
Telefon: Canal 2487.

Naročnina:

Za člane, na leto	$0.96
Za nečlane	1.50
Za inozemstvo	2.00

OFFICIAL ORGAN
of the
GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
of the
UNITED STATES OF AMERICA

Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE:
1951 West 22nd Place, CHICAGO, ILL.
Phone: Canal 2487.

Subscription price:

For Members, per year	$0.96
For Nonmembers	1.50
For Foreign Countries	2.00

31

Zaslužek premogarjev ali: kdo dela profit?

Sedaj, oziroma za časa velike premogarske stavke je prav, da javnost uvidi, so li ubogi premogarji opravičeni potom stavke zahtevati večjo mezdo ali ne? Iz nastopnih vrstic tudi lahko vsakdo sklepa, kdo ima največ dobička pri produkciji premoga? — Premogarski baroni.

Minuli teden smo čitali v nekem večjem angleškem dnevniku odprto pismo premogarja W. I. T. iz Spring Valley, Ill. Dotičnik je v svojem pismu podal natančno uradno tabelico o poslovanju premogovnika št. 3 v Spring Valley Ill. in sicer za dobo zadnjih 13 let, od l. 1906 do 1918. Letnice so označene pod rubriko I.

V tej tabelici je navedeno pod št. II. najprvo povprečno število ton premoga, kolikor ga je vsak premogokop spravil na površje, oziroma producirał. Naslednja vrsta številk pod rubriko III nam znači povprečno število delavnih dni v letu; zadnja pod rubriko IV. pa povprešno število ton nakopanega premoga za posameznega premogarja.

I.	II.	III.	IV.
1906	279.13	138	2.02
1907	290.55	116	2.50
1908	314.26	135	2.32
1909	528.55	192	2.75
1910	541.73	192	2.82
1911	505.83	190	2.66
1912	532.96	196	2.71
1913	525.08	186	2.82
1914	644.29	216	2.98
1915	555.97	176	3.15
1916	665.43	210	3.16
1917	827.64	270	3.06
1918	931.42	288	3.23

Zdaj šele pride pri celi stvari najbolj važna točka, to je zaslužek, ali plača premogarju za vsako nakopano tono "črnega demanta."

Od leta 1906 do 1910 so dobivali premogarji po 82c od tone; od 1911—1912 po 87c; od 1913—1914 po 90c; od 1915—1916 po 93c; leta 1917 po $1.03 od 1918—1919 pa po $1.13

Leta 1918 je naredil premogar v onem rovu vsega skupaj 288 šihtov, osiroma dni; zaslužil je v tem času $1,052.50, ali po $20.24 na teden. V onem rovu je delalo lansko leto pod temi plačilnimi pogoji 338 premogarjev.

Minulo poletje je dotični premogovnik obratoval samo od 24 do 30 ur na teden; vsled tega se je skupni zaslužek znatno znižal.

Tona mehkega premoga je veljala letošnje poletje v Chicagu $7.50. Ako pomislimo, da je pri tem ubogi premogar zaslužil samo $1.13, vidimo veliko razliko $6.37 ki je šla v nikdar polne žepe premogarskih baronov in njih prekupcev.

Kako zamore omilovanja vredni premogar, ki je vedno v smrtni nevarnosti, shajati ter preživljati sebe in družino z $20.24 plače na teden? To pride komaj $3.37 na dan brez nedelje. Po našem mnenju bi se moralo plačati premogarju za tako težavno delo najmanj trikrat toliko, ali po deset dolarjev na dan. Tako plačo imajo v Chicagu celo cestni pometači, kakor premogarji Spring Valley.

Kako plačo imajo premogarji v drugih krajih: na zapadu, jugu, ializtoku — ne vemo. Navedli smo pač z nastopnim uradno statistično poročilo premogarja W. I. T. iz Spring Valley, Ill.

Kdor ima količkaj razsodnosti o krivici, katero delajo dandanes premogovni kapitalisti, ta bo gotovo dal premogarjem prav, ker so započeli stavko. Boriti se za svoj kruh in izboljšanje razmer ima vsakdo pravico; jemati in krasti delavcem kruh iz ust bi moralo biti pa prepovedano, kakor to delajo naši profitarji s premogom.

Ni ga na svetu težjega, bolj napornega nevarnega in mučnega stanu, kakor šnega ima premogar. Premogarsko življenje je polno dušnih in telesnih težav podobno stroju pod zemljo. Par let teče in dela, potem pa zarjavi in se ustavi, ker mu zmanjka gonilne moči. Večna noč in tema globoko pod zemljo! Za premogarja ni na svetu zraka ter solnčne svetlobe! Kot večen suženj teme ker kapitalistov prenaša svoj težak stan, katerega mu je usoda določila.

Statistika nam kaže, da se pripeti v ameriški industriji največ nesreč v premogovnikih. Danes zasuje kamenita plast enega; jutri dva; včasil pa kar na stotine! Za vse to svoje težavno in vedno smrtno nevarno delo pa dobiva ubogi premogar le trohico tega, kar je v resnici zaslužil.

In če zasuje kakega premogarja v jami — Morda tritisoč dolarjev posmrtnine izplača družba njegovi vdovi! Torej toliko je vredno življenje ubogega premogarja od strani kapitalistov. Večkrat plačajo premogarske družbe za priletno mulo po $1000.— in če pogine ta mula, bo premogarskemu baronu težje pri sreu, kot pa ponesrečeni delavec s številno družino.

Take razmere so žalibože dandanes pri nas, pa tudi po drugem širnem svetu. Delavec je le orodje in sredstvo kapitalizma.

Štirinajsto ljudsko štetje v Zdr. državah.

Glasom ustave Združenih Držav in določbe kongresa, se mora vršiti vsako deseto leto ljudsko popisovanje ali štetje. Prihodnje oziroma XIV. ljudsko štetje je uradno razpisano začetkom januarja l. 1920. Dan popisovanja in štetja bo 1. januarja prihodnjega meseca.

V to svrho je vlada določila po raznih državah, okrajih in mestih več tisoč uradnikov, ki so morali narediti potrebno skušnjo za to delo, ki bo trajalo približno dva tedna. Največ dela bo pri popisovanju farm širom držav. Uradniki mislijo to delo dovršiti tekom enega meseca.

Popisovanje raznih tovarniških podjetij, rudnikov, kamnolomov, vrelcev petroleja in plina, gozdarstvo in pridelke gozdarstva, bodo imeli v oskrbi posebni agentje. Isto se bo vršilo tudi potom korespondence, ne pa po uradnikih štetja.

Namen ljudskega štetja je, da vlada ugotovi naraščaj ljudstva; da sestavi podatke o poljedeltvu, industriji, ter vse druge važne informacije v narodnem gospodarskem oziru.

Vsi podatki, navedeni pri uradnem ljudskem štetju bodo strogo zaupni ali pod okriljem postave.

Na noben način se ne bo teh podatkov zlorabljalo kot podlago za odmero davka; nobena oseba ne bo pri tem kaj oškodovana pri svojem posestvu.

Tozadevni glavni urad poroča nadalje, da ne bo nihče aretiran, zaledovan po postavi, ali celo kaznovan, ki je morebiti pred navedbo raznih podatkov kršil kako postavo.

Važno! Na sledeča vprašanja bo treba odgovarjati pri prihodnjem ljudskem štetju:

1. Starost na podlagi zadnjega rojstnega dneva.
2. Vsaka nad deset let stara oseba bo morala navesti, če zna čitati in pisati?
3. Navedba rojstnega kraja vsake osebe, in navedba rojstnega kraja starišev, očeta in matere.
4. Če je bila oseba rojena v inozemstvu, bo morala navesti dan prihoda v Združene države; naturalizirani državljani bodo morali navesti dan, kedaj so postali ameriški državljani in njih materini jezik.

Pri tem naj vsakdo pove, da je Slovenec (Slovenian.) Nikakor ne navajajte, da ste Jugoslovani, ker tega jezika ni na svetu. Jugoslovani tvorijo tri razne narodnosti, oziroma jezike: Slovence, Hrvate in Srbe. Bodite torej pri tem vprašanju zelo oprezni. Recite: My mother tongue is Slovenian. Na ta način bomo videli, koliko Slovencev nas živi v Ameriki.

5. Vsak gospodar družine bo vprašan, če lastuje hišo, kjer živi, ali če ima stanovanje v najemu. Če lastuje hišo, bo moral povedati, ako ima še kaj dolga na nji (mortgage), ali če je hiša prosta dolga.
6. Pod to točko bo treba povedati in navesti Vaš poklic (delo, stan). Če delate za koga drugega, ali če ste delodajalec, da delate na lasten račun.

(Gornja navodila so zelo važnega pomena, ker se tičejo tudi zdravja, dobrobitja in napredka vseh uslužbencev, oziroma delavcev, kako zaščito imajo od strani delodajalcev.)

Važna vprašanja in odgovori za farmerje.

1. Vsak farmer bo vprašan, koliko let je morda delal na kaki farmi za plačo? Koliko let je imel farmo v najemu in koliko let je že lastnik farme?
2. Je li dotičnik a) lastnik, b) najemnik ali c) delni lastnik, oziroma najemnik farme? d) oskrbuje li morda dotičnik farmo za druge; ali je morda samo oskrbnik iste?
3. Koliko akrov obsega farma? Koliko akrov je izčiščenih? Število akrov neobdelanega zemljišča in gozdov?
4. Skupna vrednost farme? Skupna vrednost gospodarskih poslopij? Orodja in poljedelskih strojev?
5. Dolg na farmi? Koliko?
6. Skupni stroški za krmo, umetni gnoj in delavce v letu 1919?
7. Razna vprašanja v zadevi umetnega namakanja (drainage) na farmi.
8. Število krav, konj, ovac, kokoši, in drugih domačih živali, katere imate na farmi dne 1. januarja 1920.
9. Število obdelanih akrov in množina vseh pridelkov na farmi leta 1919 vpoštevši sadje in zelenjad.
10. Koliko mleka in surovega masla ste prodali z vaše farme leta 1919?
11. Koliko akrov imate zemljišča z gozdom na vaši farmi? Vrednost istega in vrednost pridelkov istega?

Vsakdo bo moral dati natančna pojasnila ter odgovore na ta stavljena vprašanja, ki so velike važnosti. Zvezni poljedelski department bi rad sestavil s pomočjo Ljudskoštetskega urada gotove, razvnovrstne tabele; vsled tega prosi farmerje, da naj držijo svoje zapiske pri farmerstvu.

Pri prihodnjem ljudskem štetju se smatra za farmo vsako obdelano ozemlje, kojo, ali farmer sam obdeluje, ali s pomočjo najetih delavcev. Lahko se deli ta farma v dva ali več oddelkov (tracts), samo da je ista pod enim gospodarstvom.

Farme v najemu se mora navesti pri popisovanju v imenu lastnika iste.

Uradniki, ki bodo zaposljeni pri ljudskem štetju, bodo imeli s sabo posebne identificijske karte in druge listine. Tak uradnik bo te listine vsakemu na zahtevo pokazal.

Vsakdo, ki bi dvomil o identiteti popisovalnega uradnika, naj zahteva od njega tozadevno karto. Navidezne ali napačne popisovalne uradnike je treba zvezni oblasti naznaniti.

Na podlagi kongresne zakonske točke, mora vsaka oseba vestno in natančno odgovoriti na vsa stavljena vprašanja popisovalnega uradnika (enumeratorja). Pri tem naj se torej nihče ne obotavlja. Vsakdo bo vprašan le gotova postavna vprašanja in nobenih drugih.

Lastniki hotelov, apartment hiš, najemninskih (boarding) hiš in stanovniki so uljudno naprošeni, da gredo popisovalnim uradnikom v vseh zadevah na roke.

Stric Sam bo rabil pri prihodnjem ljudskem štetju pomoč vsakega lojalnega državljana pri tem ogromnem delu. Idite mu torej vsi na roke!

Čitajte to!

TUBERKULOZA ALI JETIKA.

Tuberkuloza ali jetika spada med pereča vprašanja javnega zdravstva v sedanji svetovni rekonstrukcijski dobi. Bela kuga zahteva 150,000 žrtev na leto v Zdr. državah; velik del te strašne zgube bi se dal preprečiti.

V svojih poročilih iz vseh pokrajih dežele na National Tuberculosis Association, glavno organizacijo v Ameriki v borbi proti jetiki, cenijo zdravstveni strokovnjaki, da je danes v Združenih Državah čez miljon ljudij, ki trpijo na tuberkulozi.

To je bolezen, ki jo kal provzročuje. Bakterij je rastlinski parasit ali goba v obliki palčice, ki jo je odkril Dr. Robert Koch v Berlinu leta 1882.

Bakterij ki se pomnožuje v telesu, vničuje pletenine in proizvaja strupe ali toksine, ki provzročujejo simptome bolezni.

Najbolj navadna oblika tuberkuloze je ona v pljučah, zvana sušica ali jetika. Ali ona se lahko pojavlja tudi v vsakem drugem delu telesa, posebno v kosteh in v členih otrok.

Izmed vzrokov, ki predisponirajo osebo k tuberkulozi ali, z drugimi besedami, ki oslabljajo telo tako, da postane isto dovzetno za vsak napad bakterijev tuberkuloze, naj omenjam fizično oslabelost, pomanjkanje pravilne hrane, alkoholizem, grip, prehlajenja, pljučnico, ospice, tifoid in vnetje prsne mrene.

Napačni način življenja ali delo pod neugodnimi razmerami zlasti nečisti zrak, prah in nesnaga tudi znižajo odporno silo telesa in povspešujejo napad bolezni.

Treba pomniti, da se tuberkuloza pridobiva in ne podeduje. Tuberkuloza brez kali ali bakterija ni mogoča. Infekcija se vrši potom vdihanja, požiranja ali inokulacije bakterija preko prask ali ran.

Dočim se tuberkuloza ne podeduje, so otroci, zlasti dojenci, posebno podvrženi infekciji, ako pridejo v dotiko z jetičnimi osebami.

Taka infekcija v otročjih letih mnogokrat ne provzroča takoj bolezni, ampak utegne ostati neaktivna za dolgo let, dokler fant ali dekle, oslabela radi neugodnih okolnosti, razudanosti ali preveč dela, zgubita moralno uporno silo, skrita kal bolezni postane aktivna in sledi onemoglost s tuberkulozo vred. Radi tega je skrajne važnosti, da se človek ravna po jednostavnih predpisih zdravja, tako da hrani močno in uporno telo.

Najbolj običajni znaki bolezni so trdovraten kašelj ali prehlajenja, trajajoča tri tedne ali še več, ali pa neprestana hripavost; zguba teže ali teka; čut utrujenja in onemoglosti; neprestano zbadanje v prsih; višja telesna temperatura popldne; potenje po noči in bljuvanje krvi. Kdor ima take simptome, naj se takoj obrne k zdravniku.

Glavni pogoji za zdravljenje tuberkuloze so čisti zrak, snaga, zdrava jed in odločna volja do ozdravljenja.

Pogoj ozdravljenja je, da se bolezen odkrije, dokler je čas. Najboljše je zdravljenje v sanatoriju, kjer je način življenja v takem ustavu najbolj primeren za potrebe tuberkuloznega človeka.

Patentne medicine in takozvane "kure", priporočane po oglasih, so nevarne in treba jih pustiti na stran. Po mnogih letih znanstvenega preiskovanja je zdravniška veda dognala, da so lastni darovi narave, solnčna svetloba in čisti zrak, najboljši načini zdravljenja.

Tuberkuloza se da preprečiti s tem,, da se čuva zdravje otrok, izobrazi ljudstvo, da hranijo svoje telo v dobrih razmerah, priporoča svež zrak, spanje pri odprtih oknih skozi vse leto in dati večkrat (najmanj enkrat ne leto) preiskati telo, naj že bo kdo bolan ali zdrav.

Narodne organizacije, društva in duhovniki lahko pomagajo s tem, da poizvedejo o stanju tuberkuloze v svojem delokrogu, da poskrbijo na kak način za bolne člane svoje organizacije, da razdeljujejo tozadevno literaturo in podučijo ljudstvo glede tuberkuloze, in da sodelujejo z vsemi obstoječimi činitelji v svrhe obrambe proti tej bolezni.

Učitelji morejo prispevati s tem, da podučijo svoje gojence o naravi bolezni in o njenem zdravljenju ter o običajnih zakonih zdravstva.

Roditelji lahko pomagajo s tem, da držijo čisto in dobro prezračeno svojo hišo; da preskrbijo pravilne in hranilne jedi in pred vsem da držijo male otroke daleč od bolnih ljudi.

Otroci sami pa naj prispevajo s tem, da ostanejo snažni in ne devajo ničesar v usta razun jedi, s tem da ostanejo na solnčnem svetlu in svežem zraku kakor dolgo mogoče.

Ako se bodo ljudje ravnali po tem, bo velik korak napravljen v vničenju tega največjega sovražnika ljudskemu zdravju u sedanji dobi.

Ako hočete biti sobojevniki v borbi proti tuberkulozi, podpirajte to kampanjo v korist javnemu zdravju s svojim govorom, svojim zanimanjem, svojim sodelovanjem in svojim vplivom. Red Cross Christmas Seals (Božične znamke Rudečega Križa), ki se vsako leto prodajejo meseca decembra, preskrbujejo sredstva za premaganje te strašne bolezni.

Letos bo prodaja teh znamk od 1. —10. decembra.

National Tuberculosis Association, 381 Fourth Avenue, New York City, vodi neprestano in zmagovito borbo proti tuberkulozi. Ako ste v nevarnosti pred to boleznijo, pišite njim in oni Vam bodo dali brezplačno one informacije, ki jih nujno potrebujete.

Trst po letu dni!

Pod tem naslovom je priobčil rimski "Messaggero" od 8. nov. članek, ki smo ga čitali z velikim zanimanjem. Ne morda, da bi prinašal kaka razkritja stvari, ki so nam bile neznane doslej. Pač pa vsebujejo izvajanja v rimskem listu priznanja dejstev, o katerih italijanski listi niso govorili doslej, marveč so jih skrbno zakrivali s poplavami zvenečih fraz — za Potemkinovimi vrsmi, ki so jih predočali svojemu občinstvu.

Dopisnik se spominja z nekim ganutjem dneva, ko je pred letom dni "lepa ladja "Audace" donesla Italijo v Trst". — In jutri naj — dopis je datiran dne 2. novembra — Trst proslavi obletnico tega dogodka! Na trgu "Unita" je postavljen velikanski oder, obrnjen proti morju . . . Ta oder pa ima — pripoveduje "Messaggero" — nekoliko "melanholično zgodovino." Postavljen je bil pravzaprav 20. septembra — za prvi 20. september v "odrešenem Trstu". Ta dan naj bi se bil proslavil z največjo slovesnostjo "obreda osvobojenja in z vsem ognjem ljudske slavnosti." Ali osem dni poprej je prišel D'Annunzijev čin, ekspedicija iz Ronk, reško vprašanje z vsem svojim hrepenenjem, z vso obupno muko. Vse to je udarilo na možgane in srce Italije. In tedaj se je raznesel glas: kako naj se raduje Trst, kako naj vzklika osvobojena duša, ko iztrepeča Reka . . .!! Glas se je raznesel in slušali so ga. Dan 20. septembra v italijanskem Trstu ni bil posvečen od ljudstva . . . Bila je to le borna, mrzla, obledela oficijelna stvar . . . Velikanski oder je bil le žalostna priča izostale slovesnosti . . .! A to ni bil samo pojav solidarnosti z žalostjo bratskega mesta, ampak je bil tudi protest proti oficijelni Italiji, ki je v onih dneh "tako nesrečno govorila na usta Nittija!" Bila je to — nadaljuje "Messaggero" — vendar neka vrst zgrešenega bojkota. Zasnovatelji tega protesta niso pravilno cenili pomembnosti, ki bi jo mogla zadobiti ta obstrukcijska ljudska kretnja."

Tu pa začenjajo šele znamenita priznavanja. Mogli bi sicer razmotrivati vprašanje, so li bila res tista dejstva, ki jih navaja rimski list, edini vzrok, da slovesnost 20. septembra ni uspela, da ni zadobila — da govorimo z listom "Messaggero" — "ljudskega posvečenja!?" Ali opuščamo to. In to tem laglje, ker nas odvezuje od tega rimski list sam s svojimi nadaljnimi izvajanji.

Treba namreč imeti pred očmi, da je "zedinjenje Trsta z Italijo treba šele utrditi idealno! Duševno življenje Trsta, sestavljeno iz tako različnih življev, je treba neprestano, strpljivo in z ljubeznijo usmerjati k duševnemu življenju Italije. Trst mora začeti razumevati Italijo in njeno življenje!"

Tu sledi nekoliko polemike in apostrof na naslov "Lavoratora". Beležimo, da "Messaggero" pozivlje ocijaliste, naj se poboljšajo in pomagajo proslaviti vsaj obletnico dohoda Italije v Trst (opozarjamo vnovič, da je bil dopis pisan dne 2. novembra, torej pred obletnico). Zlasti zamerja "Lavoratoru" besede, da je s 3. novembrom "nehala kratka svoboda Trsta in da je zopet začelo suženjstvo." Torpedovka "Audace" — je rekel "Lavoratore" — naj bi bila prinesla mir . . . (ostalo je črtala cenzura).

Na to pripominja rimski list: "To se bo zdelo preveč tudi tistemu, ki priznava n. pr., da je lokalna vlada s prepovedjo republikanske manifestacije v spomin 30. oktobra podala zgled pretiranega in zastarelega policijskega duha! Zdeti se mora preveč (kar je rekel "Lavoratore") tudi tistemu, ki priznava, da oficijelna Italija v tem prvem letu vladanja v Trstu in v vseh drugih odrešenih deželah ne le da ni znala biti genijalna, marveč niti ne samo smotrena!" "Spričo velikih vprašanj, zahtevajočih širokega obzorja in hitrosti v odločitvah, se je kazala omejena, topa, ovirajoča. Često je odločila kako privolitev, ko je ta že izgubila značaj spontanosti in ni mogla zahtevati več nobenega zmisla za hvaležnost. Storila je malo, storila je slabo. Dobro. Smatramo vse to kot dokazano. Ali pa ni morda razun oficijelne Italije . . . Italija?!!

Vsa ta priznanja, ki so huda obtožba oficijelne Italije, puščamo brez komentarja. Ne pripominjamo nič, ker govore sama dovolj jasno in razločno. Niti ne izražamo dvoma (morda upravičenega) na tem, da bi bilo (kakor hoče trditi "Messaggero") drugače in veliko bolje, ako bi imela Italija v tem letu druge ljudi na vladi!!!

Pred leti je na neki naši prireditvi nepozabni Jože Prunk (sedaj v osvobojeni domovini) ob velikem odobravanju in veselosti pel kuplet z refrenom: "Temu treba se privadit', sprva sicer težko gre." Seveda je bila stvar prikrojena primerno tedanjim našim bojem in razmeram. Tako nekako zveni tudi nasvet in pouk, ki ga daje dopisnik rimskega lista Trstu. V zmoti je. Opozarjamo moža, da je zgrešil naslov; da bi bil moral svoj pouk nasloviti na — Italijo. Ta bi se morala nekoliko priučiti razmeram v Trstu in drugih krajih, katere zahteva zase. Tam onkraj morja ni pravega poznavanja in razumevanja. To pa je posledica sistematične in proračunjene vzgoje: šolske in javne. oŠlske knjige, predavanja, zemljevidi, časopisje: vse jim je slikalo te kraje, njihove razmere, njihovo ljudstvo, v krivih barvah. Odtod razočaranja, ki jih sedaj v Italiji bridko občutijo. Ta se bo morala "temu privaditi" in prilagoditi resničnosti, četudi "izprva težko gre" . . .! Predvsem pa mora začeti pravilno razumevati resnične potrebe teh krajev: gospodarske, socijalne in kulturne naravi! Drugače bo vsem njihovim "povodom" nedostajalo "ljudske sankcije". Tako ji govore izkustva tega zadnjega leta dni!

Tržaška "Edinost".

K. S. K. Jednota

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.

Telefon 1048.

od ustanovitve do 1. novembra 1919 skupna izplačana podpora **$1, 699, 402. 69.**

GLAVNI URADNIKI:

Začasni gl. predsednik: Math. Jerman, 332 Michigan St., Pueblo, Colo.
I. podpredsednik: Joseph Sitar, 607 N. Hickory St., Joliet, Ill.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 N. Broadway St., Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Francis J. Ažbe, 620—10 St., Waukegan, Ill.
Pooblaščenec: Ralph F. Kompare, 9206 Commercial Ave., So. Chicago, Ill.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Josip Dunda, 704 North Raynor Ave., Joliet, Ill.
Martin Nemanich, 1900 W. 22 St., Chicago, Ill.
Math Kostainšek, 302 No. 3rd Ave. West; Virginia, Minn.
John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.
Frank Frančič, 311—2nd Ave., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

Mihael J. Kraker, 719 E. 3rd St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 4413 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2112 W. 23rd St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Anton Burgar, 82 Cortlandt St., New York, N. Y.
Joseph Russ, 6517 Bonna Ave., N. E., Cleveland, Ohio.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill. Telefon Canad 2487.

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavnega tajnika JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE, 1915 W. 22nd Place, Chicago, Ill.

VESTI IZ JUGOSLAVIJE

MARIBORSKO PISMO.

Vsak Jugoslovan, ki stopi danes na mariborska tla, je navdušen nad tem lepim, prijaznim mestom in nad veselim življenjem, ki ga opaža po ulicah in po trgovinah. Vsak, tudi tuj človek, ki ne pozna natanko naših razmer, začuti takoj, kakšnega gospodarskega in kulturnega pomena je to mesto za nas. V narodnem in državnem oziru je to strategična točka prve vrste. Zato nam nehote prihaja na misel: kaj bi bilo, ko bi ga ne imeli: za vso našo severno mejo bi bil to strašen udarec. Z njim obvladamo vso dravsko črto in kraje na severu od Drave: brez njega ne bi obvladali ničesar, ker bi ne imeli strategičnih pozicij; ne imeli bi svojega Verduna, ki drži fronto na obe strani. Pri te mnam nehote prihaja na misel, kako delo je izvršil naš general Majster, ki je pred letom obvladal to najvažnejšo točko na naši severni meji. Tu bi lahko primerjali Majstra in D' Annunzija. Iz tega bi se lahko marsikaj učili: mogoče tudi to: kako prav pride ta, ki pride ob pravem času. V obeh slučajih je seveda nekaj razlike: Maribor je bil takrat nam odprt — samo zasesti ga je bilo treba; pa tudi Celovec je bil odprt — pa ni bilo nikogar, ki bi ga bil zasedel. D' Annunzijev pohod na Reko imenujemo komedijo, harlekinado itd. — toda nihče ne ve, če ne postane stvar resna za nas. Pravijo, da je vedno boljše: drži ga, nego: lovi ga! Ob obletnici poloma se bomo mogoče spomnili svojih zamud. Sreča za nas, da Maribora nismo zamudili.

Maribor je zdaj naš. O tem ni dvoma. Njegovo nemštvo samo spoznava, da ne gre drugače. Vesti iz nemških avstrijskih krajev, iz Gradca, z Dunaja in od drugod vplivajo na občinstvo. Nemški gostje, ki prihajajo sem, obstajajo in strme pred mariborskimi izložbami: tu je dovolj mesa, slanine, klobas, kruha, peciva — vsega je dovolj. In kaj pomeni to po vojnih letih lakote in stradanja, ko je vsak komaj čakal, "da bi bil konec" in da bi se najedel! Mi smo dočakali in smo se najedli — (nekateri so se že prenajedli), v Nemški Avstriji pa je vedno slabše. Zato gostje iz Nemške Avstrije tolažijo na tihem naše Mariborčane: veseli bodite, da . . itd. In Mariborčani molče in se na tihem vesele: nekateri celo stikajo po svoji preteklosti in najdejo, da je bil njihov ded pravzaprav "auch ein Slovene". Zato ni nič čudnega, da se najde na veselicah in slovenskih narodnih prireditvah mnogo ljudi, ki nemško govore. Nadaljni razvoj bo vprašanje časa. Vidi se, da gre mariborskim Nemcem pred vsem za to, da rešijo svoj gospodarski položaj. Za to se stavijo v nekaterih vprašanjih, ki so važna tudi zanje n. pr. v vprašanju Reke in Koroške, na našo stran, ker dobro vedo, da bo Maribor tem bolj uspeval, čim več ozemlja ob Dravi pripade nam; tudi v narodnem oziru bi bilo za Nemce bolje, če jih bo več v državi. Zato se v koroškem vprašanju treznomisleči ljudje stavijo na naše državno stališče. Isto velja glede Reke, ki bi bil Maribor z njo v direktni zvezi. Seveda je treba vedeti, da je pangermanski duh še globoko zarit v duši mariborskega prebivalstva in da je vsa izprememba — posledica razmer. Čez noč se bojne tradicije ne izpreminjajo. Zato je treba previdnosti: prava taktika bo tu dosegla več nego nasilje. Popustljivosti seveda ne smemo poznati, kakor je ni poznalo nemštvo napram nam; zavedati pa se moramo, da mora biti naša zmaga kulturna.

Glavna bojna protislovenska trdnjava "Marburgerica" je prešla s tiskarno vred v nove roke. To je bil strupen list, ki je dolga leta stal na čelu nemškega boja proti Slovencem. Zdaj bo to dober informativen list za vse, ki čitajo nemško na ta način, kakor je bila praška "Union" ali "Agramer Tagblatt". Ker bo to edini večji nemški dnevnik v "Sloveniji", se bo lahko razširil povsod. Kralikova nemška tiskarna skarna se je spremenila v slovensko "Mariborsko tiskarno", ki bo mogla razviti delo za kulture potrebe slovenskega Maribora in naše severne meje sploh. Sedanje časopisje ne zadošča našim razmeram. Kaže se nujna potreba dobrega ozemlja. Za sedaj se vse delo koncentrira na gospodarskem polju: politično delo stopa v ozadje.

JDS ima to nedeljo svoj shod. Govorili bodo poslanci Demokratske zajednice. Zdi se nam, da bi bilo treba več podrobnega organizacijskega dela. Tudi kulturno in prosvetno delo bo treba pospešiti. Saj je prišlo na našo severno stran mnogo novih kulturnih delavcev. V tem oziru so pristaši SLS boli agilni. Zanje so dnevi idealizma, kakor piše "Slovenec" — minili. V Mariboru se je to že davno zgodilo. Maribor in severni kraji so namreč baje domena SLS. Posebno nove kraje (Prekmurje in Koroško) smatrajo za čisto svoje polje in hitijo agitirati za svojo strankarsko stvar. Njih časopisje srdito napada vse, kar ni klerikalno. Posebno mariborske "Male Novice" se odlikujejo v nesramnih napadih in imenujejo Slovence, ki prihajajo sem kot uradniki — tujce. — Taka žurnalistika nas pač ponižuje, in bo dolžnost vseh poštenih Slovencev, da je odklanjajo. Komisar dr. Pfeifer je moral vložiti tožbo proti temu listu. Maribor je bil v preteklosti in bo tudi v bodočnosti, vroče politično bojišče. Vprašanje pa je, če je ta borba nam že danes na korist. Pa morebiti bo ravno ona dala podnet k čilejšemu delu.

Te dni izide iz Maribora poziv, da proslavimo obletnico svoje svobode z zbirkami za našo neodrešeno domovino. Upamo, da bo Slovenija razumela ta klic iz Maribora in da bo uspeh dostojna manifestacija za našo Primorsko in našo Koroško.

Naše gledališče se lepo razvija. Seveda je pri sedanjih razmerah težko trikrat napolniti gledališče pri isti igri. Treba bo privabiti široke mase z ljudskimi oziroma delavskimi predstavami po najnižjih cenah. En sam pogled v gledališču te prepriča, da manjka onih širših mas, ki jim je gledališče namenjeno. Sicer pa bodo ta ko dobre predstave kot smo ji videli dosedaj, gotovo privabile novih gostov. Saj je še vse v začetkih in pripravah.

Naši vojni ujetniki na Angleškem. Na inicijativo odbornice Sploš. slovenskega ženskega društva v Ljubljani se je zavzel beogradski ženski kongres za vojne ujetnike na Angleškem. Za nje ni namreč vedel nihče. Niti vlada ne. Saj je pa tudi več kot škandal: leto dni je že mir, vendar drže Angleži v ujetništvu Jugoslovane. Ko so naše jugoslovanske žene posredovale v Beogradu za te naše ujetnike pri ministrstvih, so se tam čudili: "Kako? Angleži imajo naše fante v vojnem suženjstvu? Tega nismo vedeli! Prosimo, navedite nam imena jugoslovanskih vojakov, ki ječe še dandanes v ujetništvu pri Angležih, naših prijateljih!" — Naše ženske morajo torej vedeti več kot ve vlada? No, navedle so vladi v Beogradu takoj nekaj imen slovenskih vojakov, ki so na laški fronti padli v ujetništvo Angležev. Glede ostalih pa so pozvale naše občinstvo po vseh ljubljanskih dnevnikih. Navedejo naj se imena vojnih ujetnikov, njih staršev, vojaški oddelek, rojstno leto, kraj zajetja in vse druge podrobnosti. Ti podatki naj se pošljejo pismeno čim preje ali nemudoma na Splošno slovensko žensko društvo v Ljubljani. Društvo bo vse podatke zbralo in jih odposlalo v Beograd. In res oglasilo se je pismeno že precej takih, ki imajo svoje sinove ali brate še danes v angleškem vjetništvu. Bilo pa je tudi nekaj takih, ki so osobno iskali pomoči pri tukajšnjem Rdečem križu. Toda slabo so naleteli. Pisarna Rdečega križa o tej rešilni akciji sploh nič-česar ne ve. Menda ne čita nobenih časopisov. Ko pa so Rdeči križ vprašali pomoč iščoči naši kmetje, kje je vendar to Sploš. slovensko žensko društvo v Ljubljani, je odgovarjal uradnik Rdečega križa, da tega res ne ve, da o tem društvu še nikdar ni slišal in da jim torej ne more dati nikakih navodil. To je v Ljubljani mogoče! Dvajset let deluje že to društvo, prireja razne dobrodelne akcije, nastopa pri vsaki občekoristni priliki, se briga za sirote, revže, invalide i. dr., a pisarna Rdečega križa tega kar nič ne ve. Še nikdar ni ta pisarna slišala o neki gospej Franji Tavčarjevi, predsednici tega društva že 20 leto! Zares, lepa pisarna. Da ne bodo torej pomoči iščoči obupani starši v nevedni pisarni Rdečega križa zopet odslovljeni, bodi tu povedano znova: Kdor ima na Angleškem ali kjerkoli v območju angleškega kraljestva svojce kot vojne ujetnike, naj to naznani pismeno omenjenemu žen. društvu v Ljubljani (predsednica ga. Franja Tavčarjeva, županova soproga) ali pa — če ne zna pisati — tudi osobno tajnici tega društva, gospej Minki Govekarjevi, Rimska cesta 20, II. — Pisarni Rdečega križa pa še povemo: Česar ne veš, vprašaj na magistratu ali na policiji in ne odbijaj ubogih ljudi iz nevednosti ali celo iz — lenobe!

J. K.

"Najgroznejši način." — Grof Czernin pripoveduje v svojih "spominih", da je bila avstro-ogrska monarbija obsojena na smrt, a način nje smrti da je bil "najgroznejši". Je-li njegova trditev, da je že davno predvideval smrt monarhije, odgovarja resnici — to vprašanje puščamo na strani, ker je danes brezpomembno, da-li je spričo njega zelo značilno, da je grof Czernin vendarle poslal minister za vnanje stvari že v očigled smrti obsojene države, da je bil torej med zdravniki, ki so nesrečnici pripravljali — smrt!! A glavar med njimi, ki so ji bili ob smrtni postelji v zadnjih urah, je bil glasoviti Berchtold. — Tudi grof, seveda, kajti, kdo je mogel biti v tisti korumpirani, do srca bolni državi diplomat, ako ni bil grof ali vsaj baron?! — O tem možu je izrekel list "Neuer Tag" sramotno sodbo, da je bil tip krvnika, brezvesten in nesposoben, lahkomiselu. Slučaj grofa Berchtolda bi se moral — pravi rečeni list — v vseh šolah, če se bo kedaj podaval pameten pouk o zgodovini, predavati prihodnjim rodovom evropskih ljudi v svarilen izgled. — Nadovezujoč na to sodbo pridodaje "Arbeiter Zeitung" drastičnejo besedo, da je bil namreč grof Berchtold po svojih moraličnih kakovostih ne samo bedak, temveč tudi — lump, ki je iz svojega peklenskega bistva razvnel svetoven požar — v svesti si seveda, da ta požar ne bo dosegel njega. Saj je zbežal iz svoje "ljubljene domovine". Kaj je bilo grofu Berchtoldu — pripominja "Arbeiter Zeitung" — na tem, da se bodo parala človeška telesa in da se bodo odpirali grobovi!" Takega kova so bili ljudje, ki so izbirali način smrti v smrt obsojene države! Je-li potem kako čudo, če so izbrali najgroznejši način? Krvniki so si mislili: Če ima že ona poginiti, naj poginejo žnjo in radi nje milijoni ljudi! Saj grof Berchtold — ne bo med njimi. Ostal je živ, ali ve naj, da ga ob vseh njegovih korakih spremlja prokletstvo milijonov žrtve njegove nečlovečnosti. Nevrednici je pripomogel do nevredne smrti — sam nevrednež.

Krajevna imena. Prejeli smo: Čital sem v četrtkovi "Edinosti" o odredbi italijanskih oblasti glede krajevnih imen v zasedenem delu Tirolske. Ne morem kaj, da bi Vam ne sporočil, na kak način so nas Borštane osrečili v tem oziru. Da se na pr. Boršt že od nekdaj in v vseh jezikih — tudi v kitajskem — imenuje Boršt, je pač naravno in — praktično. No, zasedbenim oblastim ni ugajalo to. Prekrstili so našo vas v "S. Antonio di Mocco". Ta prekrstitev je dosegla dosedaj sledeče uspehe: "Vojaške oblasti pišejo kratko "S. Antonio", na železniški postaji je označeno še krajše "Mocco", in tam pri oddelku finančne straže v Dolini (pardon — "S. Odorico") jih vseto nikakor ne moti, da bi še vedno ne pisali Boršt, kar je edino in popolnoma pravilno. Tako imamo, hvala Bogu za našo vas kar štiri imena! Jeli pa to tudi "moderno" in praktično" — to je seveda drugo vprašanje. — Borštanski.

Tragičen konec patrijotične manifestacije. V Gradiški se je vršila ob priliki rojstnega dne italijanskega kralja patrijotična manifestacija. Ob tej priliki se je upriizoril nekak prividni boj, katerega so se udeležile tudi naskočne čete in oddelki z oklopnimi avtomobili. Vse je šlo lepo, dokler ni prišlo do streljanja. Nekatere strojnice so namreč streljale, bržkone pomotoma, z ostrimi patronami. Nesreča je hotela, da sta se nahajala ravno pred temi strojnicami podpolkovnik v vrhovnem štabu Campo in poveljnik naskočnih čet polkovnik Grillo, ki sta oba težko ranjena. Tudi deklica Piccinini, hči pokojnega gradiščanskega župana, ki je slučajno tekla mimo, je bila težko ranjena. Ranjence so odpeljali v goriško bolnišnico, kjer sta podpolkovnik Campo in deklica kmalu nato izdihnila. Stotnik, poveljnik oklopnih avtomobilov, je bil aretiran.

Smrt pod vlakom. — Dne 14. nov. pop. se je zgodila v Trstu blizu tovarne jute nesreča, ki je zahtevala mlado žrtev. Vojak Ivan Boldan od 142. pešpolka, dodeljen orožniški postaji na Istrski cesti, je šel v Škedenj ter mirno stopal po železniškem tiru. V bližini goriomenjene tovarne se je ustavil in si začel zvijati cigareto. Bilo je okoli 14.30. Niti v sanjah ni mislil na vlak, ki mu je bil za hrbtom in žvižgal, da je vzbudil pozornost mimoidočih ljudi; tudi ti so klicali vojaka in upili na njega, naj se umakne. Ali ubogi Boldan je mirno dokončaval svojo cigareto, ki ga je stala življenje. V zadnjem hipu je zaslišal vlak za seboj, toda bilo je že prepozno. Hotel je skočiti s tira, zadel je z nogo ob tračnico in vlak ga je vzel s seboj ter ga vlekel kakih 40 m daleč. Od ubogega vojaka so ostali sami kosi mesa, razmetani po tiru. Težko je bilo razločevati, kateri kos je bila glava, kateri noga. Telefontrah so po sodnijsko komisijo, ki pa ni takoj prišla na lice mesta. Prišel je nato avtomobil rešilne postaje; neki strežnik in en orožnik sta pobrala ostanke razmesarjenega vojaka ter jih nesla v mrtvašnico pri Sv. Justu. V raztrganih kosih obleke so našli v nekem žepu razne fotografije, listine in dopisnice, iz katerih so mogli ugotoviti, kdo je bil nesrečnik; v denarnici je imel 270 lir.

Po tej nesreči bi se bila kmalu dogodila druga. Strojevodja in kurjač sta se začela prepirati, kdo da je bil pravzaprav kriv, da sta povozila vojaka, ter se končno spoprijela. Nato so ju drugi pomirili, da ni bila to njuna krivda, temveč vojakova neprevidnost. Sicer je pa v prejšnjih časih tam stopal vedno pred vlakom železničar, tako da so bili slični slučaji izključeni.

Ardit, ki je hotel ustreliti revežа za 50 lir. Josip Vuiza, star 31 let, je prišel pred par dnevi v Trst iskat dela. Dne 14. nov. ob 8.40 je hotel iti na parnik "Liburnia", kjer je imel že druge znance, ki so mu svetovali, naj se ukrca na oni parnik. V ulici degli Artisti pa ga je ustavil neki vojak in mu ponudil dobro kupčijo. Obljubil mu je, da mu proda precejšnjo množino perila, srajc in spodnjih hlač, po zelo nizki ceni. Vuiza je hotel videti blago, nakar ga je peljal vojak v vežo hiše št. 10 v isti ulici, češ da ima tam shranjeno blago. Ko sta stopila v vežo, je ardit potegnil revolver iz žepa in pomeril z njim Vuizi v obraz ter zahteval od njega 50 lir; ako mu jih takoj ne izroči, da sproži orožje. Vuiza, ki v resnici ni imel toliko denarja pri sebi, ni vedel v hipu, kaj naj počne, in molčal. Nato pa je naglo prijel z desno roko za revolver in mu ga hotel izdreti iz roke. Vojak pa je sprožil revolver, in krogla je prebila Vuizi desno roko. Vuizi je padel na tla, vojak pa zbežal. Prvega so našli v veži kmalu po napadu in ga peljali s kočijo na rešilno postajo, kjer je dobil prve pomoči, in odtod v mestno bolnišnico. Ranjenec je povedal, da je vojak ustrelil še enkrat z revolverjem proti njemu, preden je zbežal, da ga pa ni zadel. Policijski agenti iščejo, da bi prišli onemu arditu na sled.

Med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo. Poslanik Jugoslavije na Dunaju Pogačnik je imel v družbi z dvema gospodarskima izvedencema razgovor z državnim kancelarjem Nemške Avstrije dr. Rennerjem o različnih vprašanjih trgovskega prometa med obema državama. V razgovoru z nekim sotrudnikom dunajske "Neue Freie Presse" je rekel poslanik Pogačnik: "Prav nikakega razloga ni za domnevo, da bi Jugoslavija glede dobavljanja živil za Avstrijo hotela delati kake težave. Poznamo ogroženi položaj, v katerem se nahaja Avstrija, in gotovo nočemo poslabšati tega položaja. Povsem kriva je vest, da bi Jugoslavija zaustavila dovoze živil, čim ne dobi množine industrijskih izdelkov, določenih v dobavni pogodbi kot kompenzacija. Saj vemo, da je v Avstriji industrija zelo ovirana vsled vladajočega pomanjkanja oglja in vsled neugodnih delovnih razmer. Sicer pa je 400 vagonov živil iz Jugoslavije za Avstrijo že naloženih, a jih ni možno doposlati, ker se vlaki ustavljajo na progah radi pomanjkanja premoga. Nadejamo se, da bodo te ovire kmalu premagane.

Krajevna imena v južnem Tirolu. Glasom vesti v milanskem "Secolo" je generalni komisar za južni Tirol, Credaro, odredil, da je v Trentinu rabiti le italijanska krajevna imena, ker je vse prebivalstvo italijansko. Na ozemlju od Solurna do Merana naj se rabijo enako veljavna nemška in italijanska imena. Od Bolcana do Brennerja in Innichina, kakor tudi od Merana do Reschen-Scheideck in Stifler Iocha ostanejo imena nemška. Vendar se v krajih, kjer je bilo poprej italijansko ime v rabi dostavi tudi nemško. Kaj meni g. generalni komisar za te primorske pokrajine: ali ne bi bil že čas, da se tudi tu že enkrat uredi raba krajevnih imen: primerno načelu narodne pravičnosti, značaju krajev, praktični potrebi in — volje ljudstva! Kajti — verujejo naj nam — praksa, ki so jo uvedle vojaške oblasti, je element ozlovoljenja. Istotako, kot v južnem Tirolu, kar je priznal g. generalni komisar Credaro sam s hvalevredno odkritosrčnostjo. In ozlovoljenja si menda ne morejo želeti ne v Trstu, ne v Rimu!

Italijani v Gradcu so ustanovili društvo pod imenom "Associazione nazionale Italiana", ki mu bo namen, da zastopa moralične in materijalne interese italijanskih državnih pripadnikov, naseljenih po vsej Štajerski. Ustanoviti hoče v Gradcu konsumno društvo, ki naj Italijanom na Štajerskem olajšuje življenske razmere. Namen je gotovo lep in človekoljuben. Glavni namen tega društva pa bo — kolikor čitamo v "Tagesposti" — delovanje v to, da prijateljske zveze med Nemško Avstrijo in Italijo postanejo čim tesnejše. (Mislijo pač le na nemški del dosedanje Štajerske, kajti drugi del ne bo pripadal Nemški Avstriji!) Tudi temu ni oporekati; kajti: kam bi prišel svet, če bi bili narodi in države v večnem nasprotstvu med seboj? Kar je porušilo in uničilo sovraštvo vojne, naj zopet popravi in ponovi prijateljstvo miru! Saj ne more noben narod srečno živeti in uspevati trajno prav in izključno sam ob sebi; saj smo navezani drug na drugega! Saj je snovanje človeštva kakor velik mehanizem, ki mu kolesa posezajo drugo v drugo! Ravno zato pa bi mi vprašali Italijane: mari menijo, da ne obstoja za njih potreba prijateljskih zvez tudi z drugimi, ki so njim — še bližji? Kakšna pamet bi bila to, ki bi iskala dobrih odnošajev s sosedom onkraj gore, ne pa tudi s sosedom, ki stoji tik pred pragom?! Kateri izmed sosedov laglje koristi in tudi laglje škoduje?! Le malo pameti v glavo in treznega razmišljanja, pa ne bodo gospoda samo v Gradcu mislili — na potrebo prijateljskih stikov!

ZMAGUJE VEDNO.

VARČNOST zopet zmaga.

VARČNOST vedno zmaga. Gibčnost in vstrajnost, ki sta podlaga uspeha v življenski borbi, prihajata le iz neprestanega vežbanja, ki ga štedilec pridobiva s stalnim varčevanjem. In le z varčevanjem, trajnim in vstrajnim varčevanjem, doseže se ona posebna sposobnost, ki jamči za uspeh.

S svojim trajnim vežbanjem v varčevanju ravno za časa največje sposobnosti pušča VARČNOST daleko za seboj svoje nevarne tekmence: RAZSIPNOST, UBOZNOST, in NEUSPEH in gre preko cilja uspeha zaupljivo jamčen še predno je začela tekma.

In VARČNOST je danes opremljena z WAR SAVINGS STAMPS, ki jih garantira vlada Združenih Držav in jih nudi štedilcem kot sigurno vlogo za njihove prihranke, pa naj bi bili ti še tako malenkostni.

Slovenski socijalistični kongres v Ljubljani. — Neskladnosti.

Dne 8. in 9. novembra se je vršil v Ljubljani XI. kongres slovenske socijalistične stranke. Ker ne dobivamo iz Ljubljane nobenih listov in nam tudi ni došlo nikako zasebno poročilo, nam je v edino informacijo poročilo, ki je je priobčil tržaški "Lavoratore". Naj naglasimo takoj dejstvo, da je tudi to poročilo prikrojeno primerno tisti neskladnosti, ki je karakterna poteza v politiki naše nekdaj jugoslovanske socijalne demokracije.

V Trstu proglašajo naši socijalni demokratje, ali vsaj tisti, ki jim sedaj določajo smeri, kot vrhovno zapoved, da se mora socijalizem strogo izogibati vsakega partikularizma, vsakega ločevanja po deželah, da mora biti torej absolutno in čisto mednaroden. A v Ljubljani? Naslov poročila v socijaldemokratičnem glasilu tržaškem se glasi: "Kongres slovenske socijaldemokratične stranke." Socijalni demokratje istega jugoslovanskega plemena so se torej začeli ločevati po pokrajinah v isti skupni državi! Gojiti so začeli — partikularizem. Kajti, če imajo v Jugosalviji slovensko socijalnodemokratično stranko, mora analogno obstojati tudi hrvatska in srbska! — V Trstu proglašajo mednarodnost socijalizma, v Jugoslaviji pa so opustili celo medpokrajinsko skupnost.

Porečejo morda: to je le stvar taktike, organizacije; ali načela ideje in cilji da so jim skupni vsem. Ali vprašati moramo, kako naj spravimo s tem v sklad dejstvo, da voditelj slovenske, oziroma sedanji sovoditelj vseskupne socijalne demokracije v Trstu dr. Tuma — saj je na kongresu v Bolonji slovesno sporočil, da so se socijalisti v Trstu združili v skupno organizacijo brez razlike plemenske pripadnosti — obsoja češke socijaliste, ker so se odcepili od dunajske centrale in ustvarili svojo posebno češko, neodvisno organizacijo?! Kako naj razumemo, da dr. Tuma skoro zasmehuje socijalizem v Avstriji: češ, da je to socijalizem z rezervo, ker je v brnskem programu proglasil načelo narodne avtonomije?!

Za Boga svetega: veljajo li za Trst drugačna — — — mednarodna načela, nego pa za Ljubljano, oziroma Dunaj in Prago?! Morda pa si je le "Lavoratore" dovolil korekturo na imenu socijalnodemokratične stranke v Sloveniji in hoče ta ostati jugoslovanska?! V tem slučaju bi imeli zopet pred seboj navzkrižje organizacijske in idejne naravi, med Trstom in Ljubljano!

Iz poročila v "Lavoratoru" posnemljemo, da je bila prva točka dnevnega reda na kongresu v Ljubljani vprašanje sodelovanja z drugimi strankami. Naglašamo hitro: že dejstvo samo, da je bila ta točka na dnevnem redu in da je — kakor posnemljemo iz poročila — izzvala ostro debato: že to dejstvo priča, da je to vprašanje sporno med našimi socijalnimi demokrati samimi! Logični zaključek: vprašanje sodelovanja z drugimi strankami je vprašanje taktike, umetnosti, ne pa načel. Kajti, drugače bi morali sklepati, da socijalni demokratje tudi glede načel niso v soglasju med seboj! Če bi bilo temu tako, potem gre vsa ponosna stavba dr. Tume na kose! A on je sedaj med duševnimi voditelji tržaške socijalne demokracije!

Poročilo pravi torej, da je bila debata o vprašanju sodelovanja z drugimi strankami ostra in da je bila sprejeta resolucija, ki obsoja tako sodelovanje! To bi zvenelo jako lepo, če ne bi bilo pripombe, da se je dosegel kompromis med obema tendencama! Ta pripomba ovaja zopet — nesoglasje, kajti, kjer je soglasje, ni treba kompromisov! Je to — da govorimo z dr. Tumo — resolucija z — rezervo. In v kaki smeri je bil sklenjen kompromis, kaj je bilo njegovo bistvo; Poročilo v "Lavoratoru" beleži: "Nova eksekutiva je dobila nalog, naj se ravna po tem sklepu in naj porabi ugoden trenutek da ta sklep privede v prakso.

Nekam teman je zmisel besede; opremljen je z značilno — rezervo. Sklep je storjen, ali praksa bo sledila, ko pride — primeren trenutek! Nekoliko nam je zasvitalo, ko smo prečitali nastopno pasažo, sledečo neposredno na to: "Vrhu tega je bilo sklenjeno, da se store potrebni koraki, da se v jugoslovanski socijalistični stranki doseže združitev vseh različnih struj in tendenc, temelječih na razrednem boju in na internacijonali! Ta sklep so aprejeli vsi zborovalci z največjim entuziazmom!

Ho-ho! Kaj pa je to? Poprej oster boj med dvema tendencama, potem pa soglasje v sklepu, da naj se šele — išče soglasje! Grenko za dr. Tumo! Mož je dobil lekcijo, ki mu pravi, da tudi on ne more kar diktirati in vrinjati svoje ideologije, kjer je rasničnost napoti. In dejstvo je, da socijalisti v Jugoslaviji sede v vladi v Belgradu, da torej — sodelujejo z drugimi strankami! In hočejo menda nadalje sedeti, kajti mi vsaj ne moremo drugače razumeti tistega "kompromisa" na kongresu v Ljubljani: da bodo čakali primernega trenutka, za udejstvitev sklepa za nesodelovanje z drugimi strankami! Je pač tako in nič drugače: vsaka dežela ima svoje posebne razmere, ki nalagajo strankam posebne naloge in posebno postopanje. Tudi praktična politika socijalne demokracije se ne da stlačiti na eno kopito, kakor bi hotel to dr. Tuma! Posebne razmere, posebne naloge, ki jih ne sme prezirati nobena politična stranka, ako hoče biti smotrena in plodna. Drugače je brezplodna. Živ dokaz za to je — dr. Tuma! Od tod politična odiseja tega "desetega brata" na torišču slovenskega javnega življenja! Iz neskladnosti v neskladnost!

Mari pa niso pri nas v Primorju nastale za nas razmere, ki nalagajo našim — da se pokorimo novi terminologiji — slovenskim socijalnim demokratom posebne naloge, ki jih morejo vršiti edino le kot slovenski socijalni demokratje!? Ali bodo res slepo sledili dru. Tumi?

Razpravljali so v Ljubljani tudi o vnanji politiki. Sprejeli so sklep, ki protestira proti vsem imperijalistom; zahteva, naj v narodnostno mešanih krajih ljudstvo samo z glasovanjem določi o svoji bodoči usodi; protestira proti imperijalističnim sklepom konference v Parizu; odklanja vsako agitacijo za vojno, bodi od italijanske, bodi od jugoslovanske strani. Soglašamo popolnoma. Obžalujemo pa, da koncept govori tudi o jugoslovanskem imperializmu in jugoslovanski agitaciji za vojno, ne da bi prinašal konkretnih dejstev v podkrepljenje trditev, ne da bi povedal, v čem obstoji ta imperijalizem in kje in kdo da tira agitacijo za vojno! To je jako komodna taktika: imperijaliste treba pobijati in imperijalisti so — vsi!! In imperijalisti smo po njihovem tudi mi, čeprav v resnici ne stegamo roke po nobeni tujilasti in po nobeni drugorodni duši! Imperijalisti smo, ker ne pripadamo k socijalnodemokratični organizaciji, četudi vidimo pred seboj naloge v obrambo našega naroda, ki ga moremo vršiti edino le v znamenju narodne ideje in narodnega načela! V teoriji sodi v soglasju z nami tudi marsikak socijalist, praksa pa je pri nas v Trstu — dra. Tume! To so neskladnosti!

Kongres v Ljubljani je naložil eksekutivi, naj dela na to, da se priredi čim prej kongres med socijalisti Italije in Jugoslavije, ki naj določi skupno in složno akcijo. Odobrujemo in želimo popolnega uspeha, seveda pod pogojem, da se uveljavi načelo popolne enakovrednosti obeh plemen! Ali ne sama tako načelno, platonično, marveč tudi v praksi, z dejanji v naših pokrajinah!

Tržaška "Edinost".

Rojstni dan italijanskega kralja. Generalni civilni komisarijat nas naproša, da objavimo naslednjo brzojavko, ki jo je poslal generalni civilni komisar Ciuffelli ob priliki rojstnega dne italijanskega kralja ekscelenci Mattioliju Pasqualiniju, ministru kraljevske hiše: "Na rojstni dan kralja osvoboditelja pošilja Julijska Benečija svoje tople čestitke ter izraža svoja globoka čustva hvaležnosti in vdanosti, ki naj jih Vaša ekscelenca blagovoli izporočiti."

"Edinost".

Snuje se! Kar doznavamo od onkraj Litve v zadnjih časih, ne dopušča nobenega dvoma več na tem, da se na Madžarskem živo snuje za uspostavo monarhične vladne oblike. Na delu so: visoka madžarska avtokracija, ki ne more pozabiti nekdanjih lepih časov njihovega oligarhičnega gospodstva, potem visoki cerkvenikrogi, zaupniki Habsburžanov in njihovi agenti ter eksponenti. In denarja je kot peska. Te dni je prišla z Dunaja v Trst oseba, ki je imela priliko prejeti nekoliko zelo zanimivih in važnih informacij. Ugotovljeno je, da so madžarski kurirji neprestano na potu med Budimpešto, Dunajem, Rimom in Švico! Ti kurirji gotovo nimajo zasebnih poslov in istotako gotovo je, da ne plačujejo troškov iz svojega žepa. Najeli so jih in plačujejo jih tiste padle veličine, ki se jim dozdeva sedaj, da so začele vesti zanje zopet prijetne pomladanje — — sapice. Izlasti da hočejo izvesti svoje drzne načrte tudi na račun Jugoslavije! Naš rod naj bi šel nazaj v robstvo! Ponavljamo, da niso to prazne govorice, marveč imajo te vesti gotovo realno podlago. Odločilni in vodilni činitelji v Jugoslaviji naj pazijo, naj gledajo, kaj delajo, in naj se zavedo: kake malenkostne, ničeve so njihove strankarske zadevice in morda tudi osebne ambicije spričo veličine nevarnosti, ki bi mogla nastati, ako bi intrige, ki jih snujejo sovražniki naroda in domovine, uspevale, in ako bi se uresničili njihovi načrti! S koliko in kako strašno-krivdo bi se obremenilivodilni krogi v Jugoslaviji, če bi spričo take nevarnosti ostajali strankarsko zakrkneni ali pa osebno — sebičneži. Dotična oseba nam je pripovedovala, da na vodilnih mestih v Nemški Avstriji zasledujejo to gibanje z največjo pažnjo in da hočejo biti pripravljeni za vse slučaje. Pa tudi v Italiji naj bi se ne dajali zavajati od hipnega razpoloženja vsled jadranskega vprašanja, kajti tudi za Italijo bi utegnilo priti v nevarno igro veliko več, nego mislijo morda sedaj. Mari ne označa Italija kot svojo največjo in glavno pridobitev te svetovne vojne, da je zrušila starega dednega sovražnika, ki je pomenil zanjo stalno ogroževanje?! Mrtvi, ki naj bi bili pokopani za vedno, silijo iz grobov — — —!

Zgradba novega pokopališča v Gorici. Generalni civilni komisar je odobril načrt, ki ga je predložil goriški magistrat za zgradbo novega pokopališča v bližini Dolnje Vrtojbe.

Cerkveni razkol na Čehoslovaškem.

Bolonja, 14. nov. "Resto del Carlino" poroča iz Curiha, 13. t. m. "V minulih dneh se je govorilo o možnosti cerkvenega razkola na Češkem. V praških cerkvenih krogih se smatra sedaj, da je minula nevarnost razkola v češki cerkvi vsled energičnega upora večine duhovništva. Vlada je nameravala proglasiti razkol v Čehoslovaški republiki na dan 20. oktobra, ob obletnici neodvisnosti češke republike. Duhovništvo je bilo pozvano, da bere mašo v češkem jeziku in da se javno prizna k naukom Ivana Husa. Na isti dan bi bilo moralo slaviti kakih 1500 duhovnikov svojo poroko in postaviti temelje novi narodni cerkvi. Vsled škofovega in nadškofovega posredovanja je ostalo duhovništvo povsod zvesto. Maša se je brala v latinskem jeziku, in duhovniki so morali opustiti svojo poroko. Čeravno se je razkolno gibanje ponesrečilo, smatrajo katoliki položaj vendar za kritičen. Poroke duhovnikov se pa venomer množijo in praški nadškof je bil prisiljen, da izključi iz cerkve duhovnike, ki so se že poročili.

Nemški minister Scheidemann o krivdi cesarja Viljema.

Ob priliki proslave obletnice nemške revolucije je imel minister Scheidemann na nekem zborovanju večinskih socijalistov v Berlinu če se vse, kar je bilo pred 9. novembra, označa govor, v katerem je rekel med drugim: "Krivo je, kot slabo in potrebno reforme. Imeli smo uzorne pošte in železnice, imeli smo nepodkupljivo uradništvo. Imeli smo veselje do dela v vsem narodu: stvari, ki se jih nadejamo tudi za bodočnost. Velik del krivde na gnusnih razmerah nosi cesar. Danes pa menda ni več nevaren za Nemčijo. Odkar je zapustil meje Nemčije, nisem več govoril proti temu človeku. Po objektivnem razmotrivanju pa treba ugotoviti, da je bil Viljem II. v času njegove oblasti nesreča za Nemce. Spominjamo se le njegovega znanega govora iz leta 1888 v katerem je rekel: "**Raje osem najst armadnih zborov mrtvih na bojišču,** nego da bi se premaknil le en sam kamen v tem, kar sta ustvarila moj gospod oče in princ Friderik Karl!" Prav ima Scheidemann, ta človek je bil res nesreča, pa ne samo za Nemce marveč za vse človeštvo. Priča temu je vse neizmerno gorje, ki je prišlo nad človeštvo po Viljemovi krivdi! S polno pravico je torej želeti vsemu človeštvu, česar pričakuje Scheidemann za nemški narod, da bi ta človek ne mogel postati nevaren nikdar več. No, prva polovica želje Viljema se je izpolnila: miljoni ljudi so ostali mrtvi na bojiščih! Druga pa se je izpolnila, kajti ni se premaknil samo en kamen v tem, kar sta ustvarila njegov "gospod oče" in princ Friderik Karl, marveč se je premaknilo vse, zrušila se je vsa stavba hohenzollernska!. . . Ali, to ni še zadostno zadoščenje za vse, kar je pretrpelo človeštvo po krivdi Hohenzollerncev.

Nikotov agent aretiran.

Sarajevo, 8. nov. V hotelu 'Evropa" je sarajevska policija aretirala Marka Mijatoviča, agenta bivšega kralja Nikite, ki je delal ustno in pismeno proti zedinjenju jugoslovanskih dežel in za separatizem Črnogorcev pod kraljem Nikito. Kakor pravi, je nepismen, in so pisali v njegovem imenu drugi proti Srbiji. Ko je Avstro-Ogrska okupirala Črnogoro, se je mudil v Parizu in Ženevi in je dobival mesečno 150 švicarskih frankov. Zadnji čas je bival v Italiji v bližini Nikite in je dobival 420 lir mesečne plače. Tu je bil imenovan za poročnika, dasi ni bil nikdar vojak. Ko je došla nanj vrsta, da gre s četami v Črnogoro, je izginil in se je javil našim oblastim. Pri njem so našli potne liste kraljevine SHS kakor tudi črnogorske zemljevide. Denarja je imel samo 130 kron. Skozi Sarajevo je potoval štirikrat. Sedaj so ga oddali belgrajskim oblastim, kjer bo pričakoval obtožnice, katero dvigne proti njemu okrožni načelnik Krečkovič.

Sušak in Vukovar — mesti.

Belgrad, 8. nov. Z regentovim ukazom sta občini Sušak in Vukovar povzdignjeni v vrsto mest.

Konferenca jugoslovanskih frančiškanov.

Sarajevo, 8. nov. — V Sarajevi se vrši konferenca jugoslovanskih frančiškanskih provincialov, katere se vdeležijo provincijali iz Zagreba, Sarajevega, Mostarja ter namestnika dubrovniškega in splitskega provincijala. Ljubljanski provincijal zaradi ustavljenega prometa ni mogel priti. Na konferenci razpravljajo o potrebah frančiškanskih provinc in o listu "Naša misel", ki ima biti skupno glasilo vseh jugoslovanskih frančiškanov.

Nadzorovanje ljudskega glasovanja.

Pariz. 8. nov. — Vrhovni svet je sklenil, okrožja kjer se ima vršiti ljudsko glasovanje, odkazati posameznim aliirancem v nadzorstvo takole: Okrožje Allenstein (na vzhodnem Pruskem) Angliji, okrožje Marienwerder Italiji, Gorenjo Šlezijo Franciji in Tešin Ameriki. Do ratifikacije pogodbe z Ameriko bo Francija provizorično prevzela tešinsko okrožje.

Poboj v Dolini. Dne 9. nov. se je vršil v Šancinovi gostilni v Dolini ples. Plesni učitelj Vinceu Vodopivec, star 23. let stanujoč v Dolini št. 188, ni hotel dovoliti nekemu Ivanu Strajnu, staremu 18 let, da bi vstopil v dvorano, ker ni plačal vstopnine: razun tega si nista bila prav dobra prijatelja, ker sta bila baje drug na drugega ljubosumna. Strajn je pozneje poklical Vodopivca na ulico, češ da mu ima nekaj povedati. Tu pa je skočil Štrajn proti plesnemu učitelju bi ga ranil z nožem v levo roko in v levi senec: prva rana je bila neznatna, dočim je bila druga tako nevarna, ker je bila prerezana žila. Vodopivec je padel na tla. Štrajn pa je zbežal; kmalu na to je Vodopivec zopet vstal in začel metati kamenje ža Štrajnom. Kri mu je curkoma tekla iz rane, nakar je zopet padel nezavesten na tla. V tem času so prihiteli orožniki, ki so telefonirali rešilni postaji. Zdravnik, ki se bil takoj na licu mesta, je še v pravem času zašil rano, ga obvezal in ga nato odpeljal z avtomobilom v mestno bolnišnico, kjer se sedaj nahaja v 4. oddelku. Kam se je Ivan Štrajn skril se ne ve.

V cerkvi je umrla. Dne 7. novembra je bila Mar. Novak v cerkvi sv. Justa v Trstu za botro pri krstu, medtem ko so krstili otroka, je nenadoma omedlela in padla na tla. Zdravnik rešilne postaje, ki je prišel v cerkev, da bi ji dal potrebne pomoči, je ugotovil smrt, ki je nastopila vsled srčne kapi.

Papež priznal državo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Rim, 13. novembra. "Corriere d'Italia" piše: V teh dnevih je sv. stolica uradno priznala državo Srbov, Hrvatov in Slovencev. To se je zgodilo potom note državnega tajnika, kardinala Gasparrija, katero je poslal srbski zastopnik pri Vatikanu, Bakotič, belgrajski vladi. Na noto kardinala, državnega tajnika, je odgovorila jugoslovanska vlada, naglašajoč svojo hvaležnost in izražajoč ob tej priliki namen, da se vzpostavi normalno diplomatično zastopstvo pri sv. stolici.

Kolkovanje bankovcev.

Belgrad, 4. nov. — Pri ministrstvu za finance se je vršila konferenca denarnih zavodov radi sporazuma, kako izvršiti kolkovanje bankovcev. Prevladalo je mnenje, da se pridrži 20% kronskih bankovcev. Vsi denarni zavodi, ki bi se ne udeležili kolkovanja, bi bili ta čas zaprti, tako da bi se izognilo tihotapstvu s kronami. Kolikovanje se bo vršilo pri 302 denarnih zavodih v Srbiji in pri sličnih upravnih skupinah novoosvobojenih krajev. Pri vsakem zavodu bo v to svrho imenovana posebna komisija. Kolkovanje se mora izvršiti v desetih dneh. Sodijo, da kroži v prometu okrog 10 miljard kron. Od denarja se odtegne 20% in se izroči za ta znesek posebno potrdilo, ki bo imelo isto veljavo kakor gotovina.

Uporaba neprepečatenih znamk.

Zagreb, 8. nov. — "Službeni list" objavlja, da se ne smejo več uporabljati madžarske znamke, ki niso prepečatene na ozemlju SHS.

Minister Kristan na potovanju

Belgrad, 8. nov. Minister za za šume in rude Kristan je posetil pred nekaj dnevi središče šumarske industrije Drvar v Bosni.

Aretacija bivšega ministra.

Belgrad, 8. nov. — Tu je bil aretiran bivši minister Vukašin Petrović, ki se ima zagovarjati radi veleizdaje. Zaprt je v Kragujevcu.

Izselitev madžarskih podanikov iz Medmurja.

Čakovac, 8. nov. V sredo je odšel od tukaj transport zaostalih madžarskih podanikov, ki so se imeli izseliti iz naše kraljevine. V tem transportu je tudi večje število bivših madžarskih uradnikov in učiteljev.

Vprašanje izvoznih pristojbin.

Belgrad, 10. nov. — V četrtkovi seji ministrskega sveta se je razpravljalo o vprašanju izvoznih pristojbin. Kakor se govori, je finančnemu odboru vlade povrnjena naloga, da predloži pravilnik za izvozne pristojbine. Sklenilo se je tudi, da bo vlada odstopila od letošnje žetve Franciji 4000 vagonov živil. To transakcijo bo na račun države izvršil najbrže g. Stevo Karamata, upravitelj Donavske trgovske družbe.

Vrnitev vojnih ujetnikov.

Zagreb, 8. nov. — V sredo je prispel transport naših ujetnikov iz Italije iz ujetniškega tabora na Sardiniji.

Naznanilo in zahvala.

Globoko potrtega srca naznanjava s tem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je Vsemogočni dne 2. decembra poklical k Sebi v boljše življenje najunega ljubenega sina

ANTONA SIMEC,

večkrat previdenega s sv. zakramenti, v najlepši mladeniški dobi 20 let; bolehal je skoro tri leta vsled ponesrečene notranje operacije. Pokojnik je bil najun prvi, oziroma najstarejši sin. Pokopan je bil dne 5. decembra na katoliškem pokopališču v Summit.

V dolžnost si štejeva, da izrekava tem potom iskreno zahvalo vsem onim, ki so ga hodili obiskovat za časa njegove dolgotrajne bolezni; dalje izrekava prisrčno zahvalo vsem prijateljem in znancem za izraze sočutja povodom prebridke izgube ljubljenega našega Antona, vsem onim, ki so ga prišli kropit. Hvala vsem darovalcem krasnih vencev pokojniku v zadnje slovo in spomin. Hvala vsem, ki so se udeležili njegovega pogreba! Bog Vam stotero poplačaj! Posebno zahvalo izrekava cenj. društvu sv. Jurja št. 960, C. O. F., za spremstvo pri pogrebu.

Nepozabnega, ljubljenega in prerano umrlega pokojnika priporočava v molitev in blag spomin.

Dragi naš Anton! Zapustil si nas in dolino trpljenja v najlepši cvetoči dobi. Prestal si to, kar nas še vse čaka! Počivaj v miru in Večna luč naj ti sveti. Na svidenje nad zvezdami!

Globoko žalujoči in neutolažljivi Tvoji stariši:

Nick Simec, oče. **Mary Simec,** mati.

John, Charles, Frank, Viktor, bratje.

Dorothy, sestrica.

Chicago, Ill., dne 6. decembra, 1919.

Zimski kašelj.

Ako trpite vsled kašlja ali prehlada, pomnite si, da se lahko zanesete na

Severa's Balsam for Lungs

(Severov balzam za pljuča) za hitro pomoč. To je izvrstno zdravilo za otroke kot za odraščene ljudi. Se prodaja v vseh lekarnah. Cena je 25 in 50 centov, s 1 in 2 centa davka.

Koledar zastonj!

Ako želite imeti eno številko našega izvrstnega koledarja s poučnimi zdravniškimi člankami v vašem lastnem jeziku, tedaj uprašajte za

Severov Almanah za Slovence

za leto 1920 v vaši lekarni, ali pa pišite direktno nam, priložite znamko za poštnino. Za vašo korist, zavitki naših zdravil so narejeni v barvah. Oglejte si notranje strani.

Prehlad ali influenco,

bi se ne smelo nikdar zanemariti. Treba ju je odpraviti takoj na prvo kihanje ali druga taka znamenja. Vzemite takoj

Severa's Cold and Grip Tablets

(Severove tablete zoper prehlad in gripo) in poleg tega kako gorko pijačo predno vležete v postelj, da vam olajša dihanje. Dobro se odejte s pokrivalom in kmalu bodete dobri. Cena je 30 centov in 2 centa davek v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO., CEDAR RAPIDS, IOWA.

NA POLJANI.

Povest. Spisal Ksaver Meško.

(Dalje.)

V imenu božjem: nadaljuj! Prazna je sicer hiša, pusta in žalostna. A kdo ve; morda posije še solnce v njo, morda se oglasi še v nji nežen otroški jok. Že stopa upanje s tihimi koraki po sobi, še se dotika src z mehko roko. A če bi varalo upanje, pomore jima Ivan na stara leta! Polni prijetne zavesti sta bili srci: sin ju ne pozabi, najsi se popne še tako visoko. Torej v imenu božjem!

Tako je ostal Ivan v šoli.

Čim bolj je celila rana, zadana Dolinarjeva z izgubo Lojzeťovo, tem bolj je polnilá srci ljubezen do Ivana. Zato težko pričakovanje, odtod tako veliko hrepenenje.

Že teden dni pred prazniki je pripravila mati posteljo. Jokala je, ko je rahljala blazine. Mislila je na pričakovanega in izgubljenega. Sladkost je bila v srcu ob misli na živega, žalost in bridkost je rodil spomin na spečega večno spanje. Odprla se je nanovo stara rana, zaceljena za silo, in goste solze so polzele po licih. . . Vsak dan je obrisala polico, da položi na njo knjige, ki jih prinese morda s seboj. Že ga je videlo hrepeneče srce stati sredi sobe, slišalo je že njegov hod po izbi; ker velika je bila ljubezen, ki ga je pričakovala in ga je klicala, naj pride kmalu.

Po cesti je prišel pot Florijan in je prinesel pisma. Tratnik se je razveselil: na dan pred Tomaževim prideta. Zapovedal je takoj, da se pripravi in uredi vse potrebno.

Takoj po zajtrku pred Tomaževim je vpregel Tone v sani, lahke in lepe, skoro še nove. Gospodar je prinesel lastnoročno tople odeje in jih je razgrnil na saneh. In sedla sta in sta se odpeljala v trg.

Vrnili so se v noči. Trata je bila še jasno razsvetljena; čakali so. Stopil je zdaj ta zdaj oni na prag, vun na dvorišče, in je poslušal. Vse tiho in mirno, le noč sanja in se giblje in stopa z neslišnimi koraki mimo, hiteč v večnost.

Nande je pričakoval najbolj nestrpno. Vstal je morda že desetkrat in je šel iz sobe, a se je vrnil v istem hipu.

"Gredo! Kraguljčki zvonijo gor po cesti."

Vsi so vstali. Andrej je vzel svetilnico. Grede mimo kuhinje je zaklical: "Peljejo se!"

Prišli so iz hiše, in že so zavile sani s ceste in so postale pred Trato, tik pred pragom.

Peter, oblečen po gosposki, z majhnimi brki, je skočil prvi s sani. Za njim je izstopil oče. Stric Tomaž, ves zavit v odeje, se je zganil leno, je zastokal s piskutavim zaspanim glasom, a vstal ni.

"Pomagaj, Matevž!"

Tratnik mu je pomolil obe roki, Peter je odvijal odeje, pristopil je še Tone, stari Andrej je dvignil svetilnico više. Šestero rok je prijelo debeluha, ki je ječal venomer s tankim otroškim glasom. Malone dvignili so ga iz sani kakor hromega bolnika. Stopali so v vežo, a vsi domači so videli, da je hoja vseh negotova.

"Vsi pijani!" — je mrmral polglasno Nande, stoječ ob konjih in zroč z mračnim pogledom za njimi. Nenadoma ga je sunil Tone v rebra.

"Pomagaj lenoba!"

V hlevu je klel Tone in je zabavljal neusmiljeno proti Andreju, ki je prišel pomagat izpregat; za Nandeta se ni menil.

"Na kolodvoru smo ga tudi morali djati na sani. Še segnije od same lenobe."

"Dolgo ste se vozili.'

"Pripeljal se je že dopoldne, a pili so do noči."

"Tudi ti se nisi postil, kakor vidim."

"Čemu? Če pijejo oni, ali naj stojim jaz vse popoldne ob vodnjaku?"

Andrej ni odgovoril. Drgnil je vroče konje in je strmel mrko in mračno pred se.

Ko se je vračal iz nadstropja, kamor je nesel Tomažev kovčeg, je naletel v veži na polpijanega Petra, ki je držal Jerico za roko in ji je božal lice. Ko je opazil prihajajočega, je izpustil dekle, ki je hitelo preplašeno v kuhinjo.

Postal je in je pogledal fanta s pogledom, plamtečim od jeze. Peter je vprl drzno oči v njegove in se je nasmehnil zaničljivo. Nobeden ni izrekel besedice, a čutila sta, da si stojita od trenotka nasproti ljuta sovražnika, boreča se za lepo, čisto dušo.

Andrej je molčal, a misli so mu hitele gor v hribe, kjer živi sestra, vdova revnega oglarja.

"Izročila mi jo je s telesom in z dušo. . . Čuvaj jo ti, Andrej, jaz je ne morem več. In glej, najmlajša je, dete še, in najljubša mi. Umrem, če bi se izgubila. . ." Sprejel sem njeno dušo in vrnem jo čisto in sveto. Na moji vesti je — kdo se je upa dotakniti!"

Zravnal se je. Oko mu je bliskalo. Čutil je v starem srcu moč, da se postavi v bran vsemu svetu za dušo, izročeno njegovemu varstvu, njegovi vesti. . .

XI.

Kakor hiša svetopisemska ki se je vrnil v njo sin, izgubljen in zopet najdeni, je bila razsvetljena Trata dolgo v noč.

Nande se je vrnil iz hleva, slabovoljen, skoro zbegan. Pred hlevom se je zadel ob Andreja, strmečega zamišljeno v noč. Gledal in mislil je gor na hribe, proti koči sestre in matere, živeče napol v skrbeh za dete, izročeno tuji hiši, napol mirno v sladki zavesti: Andrej čuva nad njo z vestnim očem, s skrbečo in ljubečo dušo.

"Ali se hočeš poigrati z menoj paglavec?"

Neprijazno je sunil od sebe Nandeta, da se je začudil fant nad starcem, sicer mu vedno naklonjenim.

"Saj vas niti videl nisem.'

Vtaknil je roke v žep in je šel s počasnimi koraki črez dvorišče.

"Vse narobe, povsod nesreča. Radoveden sem le, kakšna nezgoda se mi pripeti pri polnočnici.'

Skoro docela je bil uverjen, da bo nesreča. A vedel je; pot do velike sreče se vije vedno skozi zapreke in nezgode in vedno po strmini.

Prišel je mimo kuhinje, ozrl se je v njo, a ni bilo notri ne Vilme, ne Tinke, in je šel mimo; ker za druge se ni brigal.

Takoj za njim je prišel Andrej Postal je pred pragom in je pogledal v kuhinjo, in pogled mu je bil teman in skrbi poln. Jerica, stoječa ob ognjišču, se je ozrla naglo proti durim in se je vznemirila in je povesila pogled. Ker nemirno je bilo v njeni duši, kakor če pade kamen v čisti studenec in vzvalovi gladko in mirno površje. Zvenele so ji še glasno v duši mladega gospoda sladke besede: "Ah glej, kako srčkana punčka.'

Globoko k ognjišču je sklonila vznemirjeni, zrdeli obraz. Stric je strmel v njo, in skrbi, polni pogled se mu je omilil: "Ne, predobra je, vsa čista.' Tiha prošnja je vstala v srcu in je prosila iz oči: "Jerica, glej, da ne vržeš v blato bisera. . .'

Dekle ni upalo pogledati proti durim, stricu naravnost v skrbno proseče oko. A duša je slišala tiho prošnjo; razžalostilo in obenem razveselilo se je srce.

"Ve, da nisem kriva. Ne obsoja me. . .'

V gosposki sobi je bilo veselje, kakor bi bil že nocoj sveti večer. Le manj sveto je bilo veselje, le več posvetnega, več človeškega je bilo v njem; veselje ljudi, ki jim je večer vsake dobre pojedine sveti večer, ki pa gredo na sam sveti večer rano spat, ker jim je dolgčas ob radosti, lijoči iz neba v blaga, sveta srca. V njihova ne lije radost, ker kje je svetost, kličoča blagoslov iz nebes?

Katra je nosila večerjo na mizo, vino je prinesel gospodar sam. Iz velike peči je lila prijazna toplota po sobi, lila je v lica, da so rdela, lila je v srca, da so se razgrevaa bolj in bolj.

Na častnem sedežu je sedel Tomaž, okrogel kakor sod, rdeč v lica. Po prvih treh čašah starine, ki jih je izpil naglo drugo zo drugo, da se ogreje, kakor je rekel, mu je zacvetel nos in se je zazdel še ogromnejši. Oči, skoro povsem zalite z mastjo, so se ozirale leno po sobi. Ko je pil ali je vzel v usta posebno tečen kos pečenke je zamežal, da je užival bolj nemoteno, z večjo zbranostjo.

(Dalje prihodnjič).

Naročite si Vaš izvod Severovega Almanaha za Slovence za 1920 od Vašega lekarnarja ali pa naravnost od nas. Trgovcod zastonj.

Kašelj

je neprijetna prikazen in povzroča mnogokrat mnogo bolečin, trpljenja in skrbi. Nekaj tacega je, kar se ne morete iznebiti tako hitro kakor bi radi, razen ako storite to, kar je storilo mnogo drugih: Vzemite

Severa's Balsam for Lungs

(Severov Balzam za pljuča) v zdravljenju kašlja, prehlada, hripavosti, v slučaju oteškočenega dihanja, ranjenem vratu in enakomernem pokašljevanju. Poskusite steklenico danes. Dobite ga v Vaši lekarni. Dobro za otroke in odrasle. Cene 25c in 1c davka, ali 50c in 2c davka.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

ZA BOŽIČNE PRAZNIKE.

Stara navada je že, da pošiljajo ameriški rojaki svojcem v starem kraju denarna darila za vsake praznike. Ta darila so bila vedno sprejeta z največjim veseljem, a letos bo to v toliki večji meri, ker je potreba toliko večja.

Vsaka pošiljatev potom moje tvrdke je popolnoma varna pred izgubo in bo dospela na svoje mesto v najkrajšem, pri sedajnih razmerah možnem, času.

100 kron za	$ 1.45
200 kron za	2.85
500 kron za	7.00
1.000 kron za	13.90
5.000 kron za	66.00
10.000 kron za	132.00
25.000 kron za	325.00

50 lir za.	$ 5.00
100 lir za.	9.75
500 lir za.	48.00
1000 lir za.	95.00

POTOVANJE V STARI KRAJ. Štrajk v New Yorškem pristanišču je končan. Promet z Evropo se zboljšuje in prihaja nazaj v stari tir. Z 21. novembrom se ima pričeti redni tedenski promet na Francoski liniji. Kdor želi biti za Božič doma, naj takoj piše ali pa pride na spodaj navedeni naslov. POTNI LISTI. Onim ki nočejo sami imeti tega posla preskrbim potne liste v kratkem času.

LEO ZAKRAJŠEK
70 — 9th Ave. New York, N. Y.

USTAVITE BOLEČINE!

Takoj vam bodo prešle bolečine če vporabite "Saint-John's Liniment". Revmatizem je samo bolečina. Niti pri enem izmed pet desetih se ne zahteva notranjega lečenja. Ne iščite zdravil v lekarnah! Odpravite takoj bolečine. Nadrgnite se z izbornim St. John's linimentom kjer vas boli, in takoj vam bo odleglo. Ta liniment zatre bolečine; je najboljše zdravilo za revmatizem, ki vedno pomaga ne da bi vas skelela koža. Pišite nam in pošljite en dolar za eno steklenico "St. John's Linimenta"; na mah se boste oprostili bolečin revmatizma ter okorelosti. St. John's liniment je istotako fino zdravilo za: hrbtobol, glavobol, nevralgijo, izpahke, otekline, pleuro, katar in druge slične bolezni. Mi vam jamčimo da boste zadovoljni, ali vam pa vrnemo denar. Pošljite naročilo z denarjem na: **Chemical Supply Co., Dept. B., 425 — 1st Ave., New York City.**

Krasen roman
"MILIJONSKA NEVESTA"

izhaja v tedenskih zvezkih po 12c s poštnino vred.

V zalogi imam vse, dosedaj izdane zvězke.

Rojaki! Sezite po tem zabavnem čtivu, ki se dobi pri:

JOSEPH TOMIC,
2424 So. Harding Ave.,
Chicago, Ill.

Iščem zastopnike po slovenskih naselbinah.

Trinerjev stenski koledar 1920 prekaša vsa pričakovanja.

Trinerjevi stenski koledarji so bili vedno krasni; vendar prekaša najnovejši koledar za leto 1920 vse svoje prednike. "Civilizacija in zdravoslavje pozdravljata Ligo narodov" je vsebina slike na tem koledarju. Novo, boljše življenje vstaja iz razvalin; v številni poltni vrsti boš našel tudi narodno zastavo tvoje rojstne domovine, ali domovine tvojih staršev. Petnajst malih ličnih slik ti predstavlja ves proces pri izdelovanju Trinerjevega ameriškega grenkega zdravilnega vina in drugih izbornih Trinerjevih zdravil — od nabiranja zdravilnih zelišč (rož) do domačega razpošiljanja in eksporta v inozemstvo. Pošljite 10 centov v pokritje poštnih stroškov! — Joseph Triner Company, 1333—43 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

KOLEDARJI.

Naročite si moj veliki stenski koledar sedaj in pošljite ga svojcem v staro domovino.

Jaz sem že poslal nekaj koledarjev v domovino še meseca septembra in en mesec pozneje sem prejel zahvalna pisma da so prejeli koledarje v redu in nepoškodovane. Poleg tega sem prejel tudi več prošenj od drugih, ki me prosijo zanje; to je dokaz, da pošta v domovino redno posluje in da so koledarji za rojake v stari domovini zanimivi.

Naročite jih tudi zase, ker sedaj je še čas; kako dolgo bo trajala zaloga, še ne vem; pošiljam jih pa redno v velikem številu.

Ti krasni stenski koledarji so vredni mnogo več kakor vas stanejo in sicer samo 24c en komad bodisi za tukaj, ali za staro domovino. Delajte vedno točne naslove. Pošljite denar, poštne znamke, ali poštno nakaznico na

Anton Grdina,
1053 East 62 Str. Cleveland, O.

POZOR! .... POZOR!

Izšel je novi obširni cenik DOMAČIH ZELIŠČNIH ZDRAVIL (priporočenih po župniku Kneippu.)

Poleg vsakega zdravila je na kratko razloženo, za kaj in pri kateri bolezni se rabi.

Ta cenik bo vodnik k Vašemu zdravju.

Pišite ponj še danes. Pošljem ga brezplačno.

Math. Pezdir,
Box 772, City Hall Sta.
New York, N. Y.

PATENTI

KNJIGA ZASTONJ

Pišite po Slovensko knjigo, katera vsebuje vse potrebne podatke o iznajdbah in patentih. Pišite nam še danes in jaz vam pošljem

KNJIGO ZASTONJ

Jaz imam 30 let skušnje kot advokat za patente in v mojih rokah vaše stvari, ki jih želite patentirati dobe najboljšo pozornost. Pišite še danes v slovenskem jeziku vašemu advokatu na:

A. M. WILSON,
Registed Patent Attorney,
315 Victor Bldg.,
Washington, D. C.

Božič se bliža!

Razveselite svoje družine

v stari domovini. Pošljite jim, kolikor Vam mogoče. Ne pozabite, da za malo Vaših DOLARJEV bodo oni dobili dosti KRON.

Mi pošiljamo denar v vse kraje Jugoslavije najbrže, najsigurneje in po najbolj nizki ceni. Ker bo ta čas pošta zelo zaposlena, opozarjamo vse cenjene rojake, da naj pošljejo denar čim preje, da ga bodo Vaši sorodniki dobili za Božič. Pišite za cenik.

ŽELITE LI POTOVATI V DOMOVINO

tedaj se obrnite na nas. Mi zastopamo vse parobrodne družbe, ter Vam dajemo prostor na najboljših in najhitrejših parnikih. Pišite nam za cene šifkart in kretanje (odlazek) parnikov. Vsa pojasnila dajemo v Vašem materinskem jeziku brezplačno. Pridite osebno, ali pišite takoj. Par vrstic po pošti vam bo doneslo z obratno pošto vsa zaželjena pojasnila.

JOHN NEMETH STATE BANK

1597 Second Ave., New York City

Bodite previdni z denarjem!

Nalagajte ga v zanesljive banke!

Bolj kakor kdaj preje, je sedaj potreben ta opomin, kajti vsled večje množine denarja med ljudstvom delajo špekulantje velike dobičke z onimi, ki jim gredo na limanice.

Naš denarni zavod je zanesljiv in poznan med narodom po svoji uljudni in hitri postrežbi.

Mi plačujemo na hranilne uloge

po 3%

ki jih pripišemo k glavnici ako jih ne dvignete.

Naša banka je pod nadzorstvom vlade Združenih držav in članica federalnega rezervnega sistema.

Pri pošiljanju denarja v Jugoslavijo bodite previdni. Brezvestni mešetarji nastavljajo sedaj kronam visoke cene, ker se hočejo okoristiti z nevednostjo ljudstva.

Povprašajte nas za nasvet in cene, kadar želite poslati denar v staro domovino!

Ako imate doma Liberty Bonde, izpostavljene nevarnostim ognja in tatov, prinesite jih k nam ter Vam jih bodemo shranili brezplačno.

Poslopje, kjer so naši uradi, je naša lastnina. Odprto vsak dan izven nedelj in praznikov od 9. dop. do 3. pop.

THE JOLIET NATIONAL BANK

JOLIET, ILLINOIS

Kapital $150.000.00. Prebitek $360.000.00.

Emil Bachman inc.

2107 So. Hamlin Ave.
CHICAGO, ILLINOIS.

Največja **slovanska** tvornica društvenih zastav, znakov, regalij, kap, uniform in drugih društv. potrebščin. Se toplo priporoča cenj. društvom K. S. K. J.

Poskusite enkrat s kakim naročilom pri nas in dobro boste postreženi.

EMIL BACHMAN INC. BADGES FLAGS BANNERS & CAPS

K 100 samo $1.40

Pošiljam denar po najnižjem dnevnem kurzu.

K. 1000—VELJA SEDAJ SAMO $13.00

Imam oblastveno dovoljenje za pošiljanje denarja od "Vlade in Federal Reserve Boarda".

Vse pošiljatve so garantirane.

Moje geslo je: "Točna in poštena postrežba".

JOSIP ZALAR, Joliet, Ill.

"$800.— UKRADENIH IZ KOVČEGA!"

Take žalostne novice čitamo skoro vsak dan v listih. Čemu niste bolj previdni s svojim teško posluženim denarjem? Najboljši in najbolj varen na način za nošenje denarja je, poseben, nalašč zato narejeni denarni pas s imenom "Invisible". Glej sliko. Ta pas je narejen iz močnega neprodornega blaga; je jako prikladen, da ga lahko nosite na golem životu.

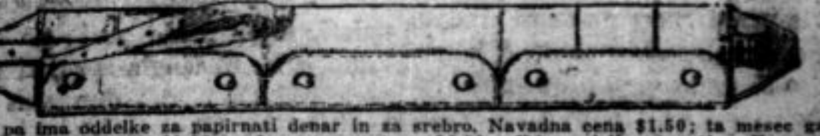

Ta pa ima oddelke za papirnati denar in za srebro. Navadna cena $1.50; ta mesec ga pa prodajemo samo po $1.00; sedem pasov stane $6.00. Kdor misli potovati v Evropo, bi moral imeti en ali več takih varnostnih pasov. Mi jamčimo, da boste zadovoljni. Neodlašajte torej; izrežite ta oglas, pripnite en papirnat dolar zraven in pošljite naročilo na:

ROYAL SALES CO, 137 Pitt St. Dept. 21, New York, N. Y.

Pozor gg. tajniki krajevnih društev!

Kadar potrebujete nova društvena pravila, lično izdelana pisma, kuverte, vabila in vstopnice za veselice, ali kake druge tiskovine, obrnite se na največjo slovansko unijsko tiskarno v Ameriki, na

NARODNO TISKARNO, 2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Ta Vam bode izgotovila vse tiskovine v popolno zadovoljnost glede cene, točnosti in okusnega dela. Osobito vam priporočamo zelo pripravne Vplačilne knjižice za člane in članice, izdelane v malem žepnem formatu in trdo vezane. Dalje imamo v zalogi zelo prikladne Nakaznice za blagajnike za izplačevanje bolniške podpore in drugih izdatkov, ter potnice. Tiskane imamo tudi Bolniške liste, večje in manjše in posebne pole za vodstvo članov, da se ima na podlagi teh pol lahko vedno natančen pregled števila članov po skladih, ali razredih.

☞ Na zahtevo pošljemo vsakemu društvu vzorce gorinavedenih tiskovin na ogled brezplačno!

OPOMBA: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote".

TELEFON CANAL 6027

Frank Grill's Dairy

Prva slovensko-hrvaška
MLEKARNA

1818 W. 22nd Street Chicago, Illinois.

Se priporoča slovenskim in hrvaškim gospodinjam slovenske chikaške naselbine.

Mleko razvažam strankam po hišah točno vsak dan.

Z velespoštovajem Frank Grill, slovensko-hrvaški mlekar

Zapiski iz mrtvega doma.

Spisal **A. M. Dostojevski.** Prevel **Vladimir Levstik.**

(Nadaljevanje).

Ali to sem že vedel. Najbolj sem želel izvedeti kaj o našem majorju. Akim Akimič ni tajinstvoval, in kakor se spominjam, moj vtis o tem ni bil čisto prijeten.

Kljub temu mi je bilo usojeno, preživeti še dve leti pod njegovim načelstvom. Vse, kar mi je pravil o njem Akim Akimič, se je izkazalo za čisto resnico, s to razliko, da je vtis dejanstvenosti vselej silnejši nego vtis navadnega pripovedovanja: To je bil strašen človek, posebno zato, ker je bil tak človek skoraj neomejen načelnik nad dvesto dušami. Sam po sebi je bil samo nereden, hudoben človek, nič drugega, Arestante je smatral za svoje naravne sovražnike, in to je bila njegova prva in glavna zmota. Res, da je imel nekatere sposobnosti toda vse, tudi dobro, se je razodevalo pri njem v tako popačeni obliki; Nestrpen in zlega srca, je vdrl včasih celo ponoči v ostrog, in čeje zapazil, da spi jetnik na levem boku ali vznak, ga je kaznoval drugo jutro, češ: "Spi, če ti pravim, na desni strani, kakor sem ukazal." V ostrogu so ga sovražili in se ga bali kakor kuge. Njegov obraz je bil škrlatnordeč in zloben. Vsi so cedeli, da je popolnoma v rokah svojega strežaja Fedke. Ljubil pa je najbolj na svetu svojega kodra Trezorko in je skoraj znorel žalosti, ko je Trezorka obolel. Pravijo, da je ihtel nad njim kakor nad rodnim sinom; spodil je živinozdravnika, in malo je manjkalo, da se ni zbil z njim, kakor je bila njegova navada; ko pa je slišal od Fedke, da je v ostrogu med arestanti živinozdravnik-samouk, ki zdravi zelo srečno, ga je poklical nemudoma.

"Reši ga! Pozlatim te, samo ohrani mi Trezorko!" je vzkliknil arestantu.

Ta je bil po rodu kmet-sibirjak, zvit in prebrisan, zares jako umen živinozdravnik, toda polen kmetič.

"Gledam Trezorko", je pravil arestantom kasneje, a že jako dolgo po svojem posetu pri majorju, ko je bilo že vse pozabljeno, "gledam: pes leži na divanu na beli blazini; saj vidim, da je vnetje in da bi mu bilo treba puščati kri, pa bi pes ozdravel, — ep, ej, pravim! A sam pri sebi si tudi mislim, kaj bo, če ga ne ozdravim in pes pogine? Ne, pravim vaše veleblagorodje, prepozno ste me poklicali; ko bi me bili včeraj ali predvčerajšnjim — takrat bi bil psa ozdravil; zdaj ga pa ne morem več. . ."

In tako je poginil Trezorka.

Pripovedovali so mi podrobno, kako so hoteli umoriti našega majorja. V ostrogu je bil arestant, ki je živel pri nas že nekaj let in se je odlikoval s svojim krotkim vedenjem. Opažali so tudi, da ni govoril skoraj nikdar z nikomer; zato so ga imeli za nekoliko neumnega. Znal je brati in pisati, in vse tisto zadnje leto je neprestano čital biblijo, čital noč in dan. Kadar so vsi zaspali je vstal opolnoči, prižgal voščeno cerkveno svečo, zlezel na peč, odprl knjigo in čital do jutra. Nekega dne pa je šel in izjavil podčastniku da hoče iti na delo. Naznanili so majorju; ta je vzkipel in pridirjal nedoma sam.

Jetnik je planil nadenj, z že prej pripravljeno opeko a ga ni zadel. Prijeli so ga, obsodili ga in kaznovali s palicami. Vse to se je izvršilo zelo naglo. Čez tri dni je umrl v bolnici. Pravil je miraje, da ni želel nikomur zlega, marveč je hotel le trpeti. Sicer pa on ni bil član nobene razkolniške sekte. V ostrogu so se ga spominjali s spoštovanjem.

Naposled so me prekovali. Med tem se je prikazalo v delavnico gudra za drugo več kolačnic. Nekatere so bile še čisto majhne deklice. Običajno so hodile do svoje zrele dobe s kolači okrog; matere so pekle, one so prodajale. Ko so dorastle, so hodile še vedno. Bile so tudi take vmes, ki niso bile več deklice. Kolači so bili po grošu, in skoraj vsi arestanti so jih kupovali.

Zapazil sem mizarja, ki je imel že sivkaste lase, pa je bil še rdeč in svež, ter se je z nasmehom na licu šalil s kolačnicami. Hip pred njihovim prihodom si je bil del za vrat rdečo bombaževo ruto. Debela in čisto kozava ženska je postavila svojo košaro na njegovo stražnico; med njima se je začel razgovor.

"Zakaj vas včeraj ni bilo tja?" je izpregovoril kaznenec s samc zadovoljnim nasmeškom.

"Saj sem prišla, glejte no, pa so poslali Mitko po vas," je odgovorila ženska živahno.

"Da, poklicali so me, drugače bi bil gotovo na mestu. . . Predvčerajšnjim so bile pa vse vaše pri meni."

"Kdo neki?"

"Marjaška je prišla. Havroška je prišla. Čekunda je prišla. Dvogroševa je prišla. . ."

"Kaj pomeni to?" sem vprašal Akima Akimiča, "Ali nemara. . '

"Dogaja se," je odgovoril on, ponižno povešaje oči, kajti bil je nenavadno čistega življenja.

Dogajalo se je, kajpada, ali zelo redko in z največjimi težavami. Sploh je našla pijača naprimer več ljubiteljev, kakor pa takšna reč, ne glede na vse naravno breme tega prisiljenega življenja. Do ženskih je bilo težko priti. Treba je bilo izbirati čas in kraj, pograjati se, napovedovati svidenja, iskati samote, kar je bilo posebno težavno, pridobiti si naklonjenost spremnih vojakov, kar je bilo še težavnejše, in sploh — tratiti, razmeroma rečeno, ogromno denarja. Toda vseeno se mi je posrečilo kasneje parkrat biti priča tudi ljubavnih prizorov. Spominjam se, kako nas je bilo nekoč poleti troje v uti na bregu Irtiša in smo kurili žgalno peč; spremni vojaki so bili dobri ljudje. Nazadnje se je pojavilo dvoje "sufler", kakor jih imenujejo arestanti.

"No, kako da ste se tako zasedeli? Nemara pri Zverkovih?" ju je sprejel arestant, ki je že dolgo čakal na njiju.

"Jaz — zasedela? Sraka na kolu je prejle dalje sedela, kakor jaz pri njih," je odgovorila punica veselo.

Bila je to menda najbolj umazana punica na svetu. Prav ona je bila Čekunda; in obenem z njo je prišla Dvogroševa, ki je sploh ni več mogoče opisovati.

"Tudi midva se že dolgo nisva videla," je nadaljeval babjek, obračaje se k Dvogroševi. "Kar tako se mi zdi, da ste nekam shujšali zadnji čas?"

"Že mogoče. Prej sem bila debela, zdaj sem pa taka, kakor da bi bila iglo pogoltnila."

"Ali še zmerom marate vojake?"

"Ne, to so vam zli ljudje natvezli o nas; sicer pa — kaj zato? Boljše mrtva biti, kakor vojaka ne ljubiti!"

"Pustite jih, pa ljubite nas: mi imamo denar. . ."

V izpopolnjenje slike si predstavite babjeka obritega, v okovih, progastega in pod vojaškim spremstvom.

Poslovil sem se z Akimom Akimičem, in ko sem izvedel, da se lahko vrnem v ostrog, sem vzel spremnega vojaka ter odšel domov. Ljudje so se že zbirali. Prvi izmed vseh se vračajo z dela tisti, ki opravljajo odmerjeno delo. In edino sredstvo, s katerim moreš pripraviti arestanta, da dela z vnemo, je, da mu odmeriš nalogo. Res dajejo včasih ogromne naloge, toda vseeno so končane dvakrat prej, kakor če bi jim bili veleli delati skupno do bobnanja k obedu . Kaznjenec, ki je bil dovršil svoje delo, je šel brez ovire domov, in nihče ga ni ustavljal.

Obed ni skupen, nego kakor naleti, kdor pride prej; pa tudi kuhinja ne bi mogla sprejeti vase vseh hkrati. Tisti dan sem pokusil zeljno juho, pa nisem mogel jesti, ker je nisem bil vajen, in zato sem si skuhal čaja. S tovarišem, ki je bil plemenitaš kakor jaz, sva sedla na konec mize.

Kaznjenci so prihajali in odhajali. Sicer pa je bilo prostorno, ker se še niso bili vsi zbrali. Družba petih ljudi je sedla posebej za veliko mizo. Kuhar jim je nalil dve skledi zeljne juhe ter postavil na mizo veliko posodo s pečenimi ribami. Praznovali so nekaj in jedli posebej. Na naju dva so se ozrli postrani. Vstopil je neki Poljak ter sedel poleg naju.

"Ni me bilo doma, vem pa vse!" je kriknil dolg kaznjenec, ki je stopil takrat v kuhinjo ter ošinil s svojim pogledom vse navzoče.

Bil je petdesetletnik, mišičast in suhljat. V njegovem obrazu je bilo nekaj lokavega in obenem veselega. Posebno znamenita je bila njegova debela, viseča spodnja ustnica, ki je dajala obrazu nekaj silno smešnega.

"No, dobro zaspite! Zakaj ne pozdravljate? Dober tek našim kurskim ljudem!" je dodal ter sedel poleg družbe, ki je jedla posebej. "Dober tek! Sprejmite gosta."

"Ali, brate, mi nismo kurski ljudje."

"Ali tambovskim?"

"Tudi tambovski ne. Pri nas, brate, ne dobiš ničesar. Hodi k bogatemu kmetu; tam prosi."

"V mojem trebuhu, bratci, je danes silno kruljenje; tak povejte, kje živi tisti bogati kmet?"

(Dalje prihodnjič.)

"To so moji dragulji."

"To so moji dragulji," je dejala Cornelia, mati znamenitih Gracchov, pred dvatisoč leti, ko so jo prosili, naj pokaže svoje dragulje, ter jih podarila svojim sinovom. In najboljši dragulji vsakega izdelovalca so njegovi izdelki, ki uživajo svetovni sloves. Vsako zdravilo živi ali umre ob svojih zaslugah. Trinerjevo ameriško grenko vino je prišlo na trg pred 3 leti. Danes ima sloves kot najzanesljivejše zdravilo za zaprtje, slabo prebavo, vetrove v trebuhu, glavobol, nervoznost in za druge želodčne nerednosti. In Trinerjeva Angelica tonika, Trinerjev Liniment in druga Trinerjeva zdravila, kivsa lahko dobite pri svojem lekarnarju, so ravno tako priljubljena pri ljudstvu v Združenih državah in Kanade. "To so naši dragulji," pravi tvrdka Joseph Triner Company, 1333—43 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Adv.

KJE JE?

Josip Napokoj, doma iz Borovljana. Išče ga njegova sestra Ivanka Napokoj potom poslaništva kraljestva S. H. S. v Washingtonu.

Poslednji njegov naslov je bil 166 Pleasant Str. Milwaukee, Wis.

Kdor ve za njegov naslov naj ga naznani uredništvu "Glasila K. S. K. Jednote" ali pa naravnost poslaništvu S. H. S.

Naslov poslaništva je: **Legation of the Kingdom of the Serbs, Croats and Slovenes, Washington, D. C.**

POZOR ROJAKI!

Kogar veseli kupiti farmo, naj takoj piše za pojasnilo in naj meni naznani, kako farmo si želi kupiti.

Jaz imam na prodaj več farm od 40 do 1200 akrov velike. Jaz imam gotovo farmo na prodaj, kakoršno si želite kupiti s poslopjem, da kar lahko začnete kmetovati.

Prodajam farme in neobdelano zemljo po nizki ceni in na lahke odplačilne obroke.

Ne kupite nikjer farme, dokler si ne ogledate farm, katere imam jaz na prodaj. Če to storite, si boste gotovo prihranili precej denarja. Pišite na naslov:

Ignac Česnik, Willard. Wis.

DRUŠTVO "MARIJE SEDEM ŽALOSTI" ŠT. 50. K. S. K. J., N. S. PITTSBURGH, PA.

ima svojo redno mesečno sejo vsako drugo nedeljo v mesecu v Kranjsko Slovenskem Domu, 57 in Butler St., Pittsburgh, Pa.

Uradniki za leto 1919:

Predsednik: John Mravintz, 1107 Haslage Ave., N. S. Pittsburgh, Pa.

I. tajnik: Frank Trempus, 514 Carnegie Ave., Pittsburgh, Pa.

Zastopnik: Jurij Greguraš, 457½ Butler St., Pittsburgh, Pa.

Društ. zdravnik: Dr. C. J. Stybr, 865 Lockhart St., N. S. Pittsburgh.

Člani se sprejemajo v društvo od 16. do 50. leta; posmrtnina je $1000, $500 ali $250. Naše društvo plačuje vsak dan en dolar, ali $7.00 bolniške podpore na teden.

Slovenci in Hrvati, kteri še niste pri nobenem društvu, spadajočem h K. S. K. J. se uljudno vabijo pod zastavo zgoraj omenjenega društva.

Za vsa pojasnila se obrnite na zgoraj imenovane uradnike društva. V slučaju bolezni se mora vsak član tega društva oglasiti pri sobratu John Golobič, 5621 Carnegie Ave., Pittsburgh, Pa., isti dan ko zboli in ravno tako zopet ko ozdravi.

JOHN ZVETINA,
1726 So. Racine Ave.,
CHICAGO, ILL.

Agentura za prodajanja parobrodnih listkov za najhitrejše, največje in najsigurnejše parnike vseh prekmorskih črt.

Izdajamo čeke Amer. Express Co. v dolarjih

izdane na razne banke v Jugoslaviji. Ček pošljite svojcem v domovino v priporočenem pismu. Svota dolarjev bo izplačana v kronah pri istodnevnem kurzu. Ta ček bo rada zamenjala vsaka banka v Sloveniji, ozir. Jugoslaviji.

Če želite poslati kako blago svojcem v domovino, obrnite se na naš eksportni oddelek.

Marija Sluga
1810 W 22nd St.
Chicago, Ill.
Telephone Canal 4739
izkušena in z državnim dovoljenjem potrjena
BABICA
se uljudno priporoča slovenskim in hrvaškim ženam in ogrskim Slovenkam

MATIJA SKENDER
JAVNI NOTAR
ZA AMERIKO IN STARI KRAJ
5227 Butler St. Pittsburgh, Pa.

Sprejema Tožbe, dela Pooblastila, Kupne pogodbe, Potne Liste (PAŠOŠE); Iztirja dolgove tukaj in v starem kraju.
Izvršuje VSA v Notarsko stroko spadajoča dela že polnih 10 let na istem mestu.

Zaupno zdravilo prinaša iznenadenja.

Skoro že 30 let se Trinerjeva zdravila uspešno rabijo z največjim zaupanjem. A to tudi radi pravega vzroka, ker zaupnost izdelovatelja zasluži popolno zaupanje in čislanje od strani številnih odjemalcev. Malo povišanje cen je sedanja potreba, da se ohrani zanesljiva vsebina izdelkov. Branili smo se dolgo zoper draginjo na vseh številnih potrebščinah naših, a novi vojni davek nam je spodbil še zadnji steber in morali smo cene nekoliko povišati. Vsak prijatelj Trinerjevih lekov priznava brez ugovora, da v sedanjosti, ko moramo veliko več plačevati za potrebščine, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče draginji v okom priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povrnila odjemalcem vse kar več plačajo za nje.

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

torej ima tako zaupanje in vspeh med svetom, ker učini, da bol zgubi svoje stališče. Izmed vseh bolezni jih je devetdeset odstotkov povzročenih in spočetih v želodcu. Trinerjevo Zdravilno Grenko Vino očisti želodec in odstrani iz notranjščine drobovja vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki so nekakšen brlog zlotvornih tvarin zavirajočih pravilno delovanje drobovja. Trinerjevi lek: so prosti vsakorsne nepotrebne mešanice in vsebujejo le potrebne zdravilne grenke koreninice ter krasno žareče rudeče vino. V zadevi zabasanosti, neprebavnosti, glavobola, pol-glavobola, nervoznosti, navadne slaboče, kakor tudi v želodčnih neprilikah, ki rade nadlegujejo ženske ob premembi žitja ali rudarje in druge delavce, ko delajo in vdihavajo plin, če rabite ta lek, boste našli v njem neprecenljivo vrednost. Dobite ga v vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT prodere vselej v koren bolečine, zato pa je zlasti v slučaju protina, ali revmatizma, nevralgije, lumbago, otrpelosti gležnjev in drugih, najhitrejša in gotovo pomoč. Jako je dobro tudi v zadevah odrgnin in oteklin itd., tudi za drgnenje živcev in za mazanje po kopanju nog. Dobite je v vseh lekarnah.

Trinerjev Antiputrin je izvrstno in prav prijetno zdravilo za navadno rabo znotraj. Posebno za izpiranje grla in ust; istotako za čiščenje ran, izpuščajev in drugih kožnih otvorov. Dobi se v vseh lekarnah.

NAJNOVEJŠE NAGRADE SO DOBILA TRINERJEVA ZDRAVILA V MEDNARODNIH RAZSTAVAH: GOLD MEDAL—SAN FRANCISCO 1915, GRAND PRIX—PANAMA 1916.

JOSEPH TRINER CO.
Manufacturing Chemists
1333-1343 So. Ashland Ave. CHICAGO, ILLINOIS

POD VLADNIM NADZORSTVOM ZEDINJENIH DRŽAV.

Ustanovljena leta 1857

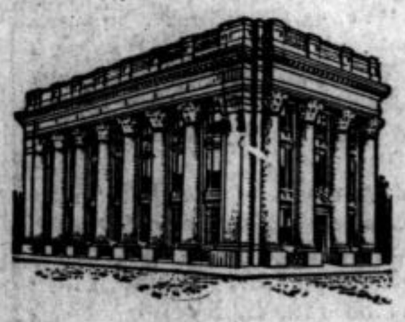

Nacijonalizirana leta 1864

ŽE 60 LET

je ta banka varne čuvala in držala prihranke ljudstva našega mesta. Ustanovljena je bila leta 1857. Sedaj ima že 14,000 ulagateljev. Njeno skupne premoženje, ali imetje znaša nad $8,500.000.00. Preostanek glavnice in čisti dobiček znaša nad $550.000.00, kar se drži v posebnem zaščitnem skladu.

Naložite torej Vaše prihranke v NAJSTAREJŠI IN NAJVEČJI BANKI V JO LIETU.

3% Narastle obresti se polletno pripisujejo k glavnici, ali pa izplačujejo na hranilne uloge od $1.00 naprej. 3%

FIRST NATIONAL BANK OF JOLIET.
Joliet, Illinois.
"LJUDSKA BANKA".